Največji slovenski dnevnik v Zedinjenih državah

Velja za vse leto . . . $3.50
Za pol leta $2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily in the United States:

Issued every day except Sundays and Legal Holidays.
50,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT. Entered as Second-Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 40. — ŠTEV. 40. NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 16, 1918. — SOBOTA, 16. FEBRUARJA, 1918. VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Iz Nemčije

NEMČIJA NE UPA VEČ NA ZMAGO. — LJUDSKI DUH JE OBNEMOGEL ZARADI VEČLETNEGA TRPLJENJA. — CESAR NIMA VEČ MOČI. — HINDENBURG IN LUDENDORFF GOSPODARITA, NAROD PA SE PRITOŽUJE. — PIŠE W. P. SIMMS.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Curih, 15. februarja. — Kar znači nemško odločnot, vlada ne bo več dovoljevala, da bi se trupla pokopavala oblečena.

Polagati jih morajo v krste iz lepenke. Oblečeni morajo biti v papirnate odeje, ali pa zaviti v liste papirja.

V grob se ne sme devati volna, pavola, platnen ali podoben materjal. Rakve iz lesa, cinka, bakra in iz drugih kovin so splošno prepovedane.

Neka ameriški žena, ki je ravnokar odpotovala iz Nemčije, pravi, da so vsi različni predmeti tako redki, da je skupila za obrabljeno kuhinjsko posodo svoto, o kateri ni nikdar sanjala. Žene, ki so v njenem stanovanju pospravljale, so stikale za stvarmi, katere so prej navadno metali proč, kadar so se selili. In za nje so dobili — lepo ceno.

Ta ameriška žena pripoveduje, da je v Nemčiji pomanjkanje premoga mnogo večje, kot se pa zunaj domneva. To pa ne zaradi tega, da ne bi bilo premoga, temveč, ker ni dobiti delavcev in zaradi prevoznih težkoč.

Zaradi pomanjkanja železniških voz so vojaške oblasti skrčile vporabo za vojaške namene. Vozovi so zelo pokvarjeni in potrebni popravila.

Srebro in nikel sta izgubila svojo denarno vrednost. Vse zlato, tudi dragulje, kar se je prej prosilo, da se odda v imenu patriotizma, zdaj vlada zahteva, da more obdržati zlat denar in obvaruje, da cena papirnatega denarja ne pade.

Ljudstvo ne pričakuje več zmage. Vse, kar še upajo, je, da bodo zavezniki prej omagali, kot pa bo Nemčija prisiljena prositi za mir.

Masam se je že pogosto reklo, da bo ofenziva prinesla takojšen mir, pa čutijo, da so bili varani in se srdijo.

Govor predsednika Wilsona je napravil v Nemčiji globok utis in bo nosil bodoči sad.

Iz najzanesljivejšega vira sem izvedel, da je sam cesar javno izjavil, da so Wilsonovi pogoji dovolj primerni, da tvorijo podlago za pogajanja.

Viljem je brez vsake moči. Povedalo se mi je, da je odločno nasproten ekstremu, proti kateremu vojna stranka pelje deželo, toda ne pritožuje se, kajti Hindenburg in Ludendorff sta njegova absolutna gospodarja.

Neka ameriška deklica, ki je pred kratkim prišla iz Nemčije, pravi, da mnogi otroci in odraščeni hodijo bosi. Obuval ne morejo kupiti.

Nek vseučilišni profesor v Lipskem je prosil, da se mu dovoli, da kupi že ponošene čevlje dekličinega brata.

Zločinski val gre skozi deželo od enega konca do drugega. Roparji pogosto oropajo mimoidoče obleke. Otrokom dekličine prijateljice so bili ukradeni čevlji, ko so šli iz šole domov. Vreme je zelo mrzlo in otroci prihajajo večinoma z zmrznjenimi in krvavečimi nogami.

Listi zelo zasmehujejo Ameriko. Na vse kriplje si prizadevajo, da osmešijo Združene države pred ljudskimi masami. Vedno ponavljajo, da je ameriško postopanje navadni bluff in bahanje, vredno dežele, ki je rodila — Barnuma.

Deklica je imela zelo velike težkoče, predno je šla iz Nemčije. Bila je na vseučilišču v Lipskem in bi ravno imela dobiti diplomo, ko je Amerika stopila v vojno. Diplome pa ni dobila, ker Amerikancem ni bilo dovoljeno iti iz dežele.

Pozneje se ji je reklo, da ji bo dovoljeno iti iz Nemčije, ako stori gotovo delo za Nemčijo — in da bo dobila diplomo in visoko plačo.

Z zaničevanjem pa je odklonila ponudbo, ker ni hotela biti izdajalka in špijonka. Nato je policija dan in noč pazila nanjo, dokler se ji končno ni posrečilo ubežati.

Potniki, ki prihajajo iz Nemčije, pripovedujejo, da je že 30 odstotkov prebivalstva izgubilo navdušenje za vojno. Govori se še samo o kruhu in miru.

Inteligentni vprašujejo:

— Kaj je še treba kake ofenzive?

Mnogi poznajo Ameriko, ker so tu živeli in delali. Ti ljudje pravijo, da bodo Združene države nadaljevale vojno, če treba, sto let, da odvzamejo Nemcem rop.

Vse se strinja v eni smeri, centralne države so ekonomno in splošno v taki zmedi, da je vse, kar morajo zavezniki storiti, da zmagajo, da drže pred svetom pravične vojne cilje in da drže zapadno fronto.

Zveza narodov.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 13. februarja. — Lord Robert Cecil je danes v poslanski zbornici naznanil, da se angleška vlada zelo zanima za zvezo narodov. Rekel je, da je tudi on sam že izdelal načrt za to.

Nezadovoljnost avstrijskih Slovanov.

POLJAKI SO RAZBURJENI. — KO SO NA DUNAJU VIHRALE ZASTAVE, SO V KRAKOVU ZARRLI TRGOVINE IN GLEDALIŠČA TER RAZOBESILI ČRNE ZASTAVE. — UKRAJINI SO CENTRALNE DRŽAVE DALE POLJSKO OZEMLJE. — ČEŠKE STRANKE SO SE ZDRUŽILE. — ZAHTEVAJO ČEŠKO-SLOVAŠKO DRŽAVO. — JUŽNI SLOVANI NA STRANI ČEHOV. —

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Amsterdam, Nizozemsko, 15. februarja. — Mir, katerega so sklenile centralne države z Ukrajino, je razburil avstrijske narodnosti ted je postavil Avstrijo in Nemčijo v novo težavno situacijo.

Pogosto se je že povdarjalo, da bo mir z Rusijo, ali pa kakim njenim delom, na drugi kot aneksijski podlagi, izzval v dvojni monarhiji velik odpor in to naziranje se je naglo vresničilo Dunaj naj od radosti vleče za vse zvonove toda v drugih deželah, kjer prebivajo zatirani narodi, ni veselja.

Dunajski dopisnik lista Vossische Zeitung popisuje jezo avstrijskih Poljakov zaradi meje z Ukrajino.

"V Krakovu", piše, "je jeza zaradi kršenja narodnega edinstva v cholskem okraju tako velika, da je krakovsko prebivalstvo ono jutro, ko so na Dunaju vihrale zastave, razobesilo z oken črne zastave in so zaprli vse trgovine in gledališča. Narod smatra to novico kot naznanilo izgubljene bitke."

Avstrijski Poljaki so takoj pričeli delati. Njihovi voditelji so sporočili vladi, da bo v bodoče poljski klub v odločni in ostri opoziciji proti vladi, ker je bil del zasedene Poljske izročen Ukrajini. Zopet je bil vstvarjen veški parlamentarni blok in sestoji z 94 Čehov, 77 Poljakov, 31 Jugoslovanov, 13 Italjanov in nepristranskih poslancev ter predstavljajo 215 poslancev proti 212, katerim pripadajo nemške srednje stranke, Ukrajinci in drugi, katere ima vlada na svoji strani. Na ta način vlada v državnem zboru skoro ravnotežje in socjalisti bodo zanaprej odločilni faktor.

Avstrijski državni zbor se bo sestal prihodnji torek in bo razpravljal o proračunu in z vso gotovostjo se more trditi, da bo vlada poražena, ker so prej socijalisti v nasprotju s svojimi nemškimi sodrugi glasovali proti vojnemu kreditu.

Toda Poljaki niso osamljeni. Tri češke stranke — mladočeška, napredna in ustavno-demokratska — so se združile pod mladočeškim voditeljem, dr. Kramarjem ter so izdale na vse Čehe poziv, da združijo vse svoje sile za dosego enotne češke države, ki bo sestavljena iz zgodovinski in neločljivih dežel češke krone in iz Slovakov.'

Poziv se končuje z besedami:

"Pod ustavno demokratično zastavo pozivljamo vse one, ki so enakega mišljenja, katerih čas poskušnje ni vklonil, temveč utrdil v njihovi odločnosti. Pozivljamo može in žene vseh slojev ter vse one, ki so do zdaj stali proč od političnega gibanja. Danes se konča vsa potrpežljivost. Danes je končana uloga gledalcev. Danes je čas za dejansko vježbo in za neumorno delo, za pogum in požrtvovalnost."

Naravno je, da bodo češke in slovaške zahteve po obnovitvi Češke vznemirile Vsenemce in zagovornike centralne Evrope. Pogledati je treba samo na zemljevid da se vidi, da Češka ovrže Neumannove sanje in da razdeli Srednjo Evropo na dvoje, zaradi tega so češke zahteve in delovanje velikega pomena, kajti v Napoleonavih besedah je nekaj resnice, ko je rekel, da bo oni, ki bo vladal Češki, imel v bodoči Evropi veliko besedo.

Tudi Nemčija je prizadeta, kajti v protest še nadaljni razdelitvi ozemlja, katerega smatrajo za Poljsko je regentstvo, in ministrstvo, dasi je bilo skrbno sestavljeno iz takih, ki nagibljejo na nemško stran, resigniralo.

Deutsche Tageszeitung se boji da tudi nemški Poljaki ne bodo ostali indiferentni pri tem, kar se godi. Poljska kmetska zveza, ki predstavlja večino poljskih kmetov, je zborovala v Varšavi in je sprejela resolucijo, ki zahteva za Poljsko izhod na morje, zahteva katero je označila pred nedavnim časom Rheinisch Westfaelische Zeitung kot zahtevo, katera bo ako se vresniči, težak udarec za nemško prosperiteto. Kmetska zveza tudi zahteva, da se mora dati Poljski v slučaju, da bo Poljska v personalni zvezi z Avstrijo popolna neodvisnost in svoboda Kolikor se more sklepati po nemških časopisih, sta Dunaj in Berlin ovrgla idejo o zvezi Poljske z Avstrijo.

Kruppovo glasilo pravi:

"Za Nemčijo nima pomena, da bi bilo poljsko kraljestvo zagvozdna država med Nemčijo in mnogimi ruskimi državami. V našem interesu je, da smo v neposredni zvezi z Rusijo in Ukrajino. Ta zveza bi se prav lahko dosegla preko Litvinske."

Ker se omeja Litvinska, pomenii, da bi bila postavljena pod nemško valdo. Omenjeni list zahteva, da morajo poljske železnice biti absolutno v nemških rokah kajti "Poljska je geografično o sprednji del Nemčije."

Nemški strah pred Rusijo.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 15. februarja Monakovski poročevalec lista Neue Aurgsburger Zeitung v Curihu pravi, da je izvedel, da so bila pogajanja v Brst-Litovsku v nedeljo med nemškim zunanjim ministrom dr. Kuehlmannom, avstroogrskim zunanjim ministrom grofom Černinom in boljševiškim zunanjim ministrom Leonom Trockim zelo burna in so se končala z odločnim prelomom, ki kaže na prihodnji konflikt.

"To je vzrok, da na konferenci v nemškem glavnem stanu razpravljajo o možnosti energičnih vojaških odredb proti Rusom". — pravi poročevalec.

Na južnem bojišču je bodočnost odvisna od Rumunske, ki mora prositi za mirno poravnavo, ali pa se mora njena armada pustiti internirati v Ukrajini.

Pripravljenost na vzhodu je važno vojaško vprašanje, posebno pa še zaradi možnega konflikta med Ukrajino in severno Rusijo.

Boj na morju.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija. 15. februarja Danes se je poročalo, da je oddelek nemških rušilcev potopil osem angleških ladij, ki so lovile nemške podmorske čolne v morski ožini pri Doverju.

Ko so nemški rušilci potopili te ladje, so se hitro umaknili proti severu, predno se je bilo mogoče spustiti s njimi v boj.

W. S. S.

Dr. John H. Finley, vzgojni komišner države New York, je izdal proklamacijo, namenjeno vsem načelnikom in predstojnikom vseh šol v tej državi.

Proklamacija se tiče kupovanja varčevalnih in vojno-varčevalnih znamk.

"V tem mesecu, ko slavimo spomin dveh največjih Amerikancev je vlada izdala oklic glede varčevanja, v katerem poziva vse v deželi, naj kupujejo varčevalne znamke.

Kampanja glede vojno-varčevalnih znamk, služi dvema namenoma: prvič je njen namen preskrbeti vlado z denarjem, drugi namen je pa učenje varčevanja. Poziv je tudi izdan na takozvani "Junior Red Cross" s posebno pripombo, naj se vrši agitacija med Lincolnovim in Washingtonovim rojstnim dnem.

Odbor za vojno varčevanje je prepričan, da se bo oba programa istočasno z uspehom izvedlo in sicer brez vsakega spora, dokler zasledujeta oba programa isti cilj. Jaz upam, da bo 22. febr., to je na rojstni dan našega prvega predsednika, vsak šolar v naši državi imel najmanj eno varčevalno znamko, katero bo kupil s svojimi lastnimi prihranki, da bo imel vsak učitelj ali učiteljica eno ali več vojno-varčevalnih znamk; da bo vsaka izmed 10,000 šol prodajala vojno-varčevalne znake.

Vojno-varčevalni urad hoče doseči, da bi se po vseh šolah navduševalo deco za varčevanje in kupovanje varčevalnih znamk. Upam, da bo ta moj nasvet sprejet v vsaki šoli. Vsaka naših šol, naj bo odločilen del velike domače varčevalne armade, katera pomaga naši armadi na bojišču.

New York State Commisioner of Education.
John H. Finley.

Razgled po svetu.

Rumunski kabinet je za mir.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Jassy, Rumunska, 14. febr. — Novi kabinet, kateremu načeluje general Aleksander Avarescu, o katerem pravijo, da je najboljši poveljnik v armadi, se nagiblje k miru. Ta kabinet je sledil Bratianovemu ministrstvu, ki je pred kratkim resigniralo in ki je bilo vojno ministrstvo.

Ta izpremenba je bila posledica nemškega ultimatuma, ki je zahteval, da se naj Rumunska izjavi o svojem bodočem postopanju.

Litvinova bodo izgnali.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 14. februarja Oblasti preiskujejo delovanje Maksima Litvinova, ki je boljševiški zastopnik v Londonu. Dasi ga vlada ni priznala, je Litvinov vendar razširjal med municijskimi delavci pamflte, ki so nosili pečat "poslanik ruskega naroda" in ki so, kakor pravijo listi, učuvali k revoluciji.

Upor v grški armadi.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Atene, Grška, 14. februarja. — Po prekem sodu so bili obsojeni na smrt triječ astniki in dva vojaka ker so bili v zvezi z upornimi izgredi v Laniji. Bili so najeti od agentov bivšega kralja Konštantina.

Iz Avstrije

AVSTRIJCI SE ZOPET NAHAJAJO V BRODEH. — V MESTO SO VKORAKALI, NE DA BI NALETELI NA KAK ODPOR. — IZJAVA AVSTRIJSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA GROFA ČERNINA. — ZAČETEK KONCA.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Amsterdam, 15. februarja. — Po sklenitvi miru z Ukrajino, s katerim se garantira na mejah med Avstroogrsko in Rusijo status quo ante, so avstrijske čete v sredo prikorakale v Brode ter brez boja zavzele mesto.

Tako pravi neko poročilo z Dunaja.

To je zadnje večje mesto v vzhodni Galiciji, ki je bilo vrnjeno Avstriji.

Neko dunajsko poročilo pravi, da je avstroogrskega zunanjega ministra, grofa Černina, ki se je vrnil v avstrijsko glavno mesto, pozdravil mestni župan. Černin mu je odgovoril, da je sklenitev miru z Ukrajino posledica prizadevanja avstrijskega cesarja.

— Ta mir — je pristavil — je v vseh ozirih zelo velikega pomena.

Zatem je nadaljeval:

— Kar se je zgodilo v Brest-Litovsku, še ni konec vojne, pač pa začetek konca. Niso nalezljive samo politične neuspešnosti, pač pa tudi politične uspešnosti. In ravno tako bo z mirom.

S tem, da smo podpisali mir z Ukrajino, smo zlomili zavezniško blokado, katere namen je bil izstradati nas. — Mir z Ukrajino pomeni — kruh.

Nadalje je rekel grof Černin, da ima zagotovilo, da bodo avstrijski jetniki izpuščeni.

— Če je bilo upanje kdaj opravičeno, je opravičeno danes. Jaz sem prepričan, da bo sklenjen častni vesoljni mir, če še nekaj časa vzdržimo.

Rusija se odpove zaveznikom.

TROCKI JE ODPOVEDAL ZVEZO RUSIJE Z ZAVEZNIKI. — RUSIJA JE DEJANSKO ŠLA IZ VOJNE. — NEMČIJA BO ZOPET PRIČELA PRODIRATI V SEVERNO RUSIJO. — HOČE ZAVZETI PETROGRAD. — PODPIRALA BO TUDI UKRAJINO, DA ŠE BOLJ OSLABI VELIKO SLOVANSKO DRŽAVO.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, 15. februarja. — Boljševiški zunanji minister Leon Trocki je poročal vsem ruskim vojaškim in delavskim sovjetom uspeh brest-litovskih pogajanj ter izjavil, da je Rusija dejansko šla iz vojne ter je zavrgla vse pogodbe s svojimi prejšnjimi zaveznicami ter jih ne ceni za več kot "cunje papirja".

Sovjeti so odobrili to politiko.

Na drugi strani pa je Nemčija odločila, da "ruski mir" nikakor ni mir ter je sklenila, da prične vojaške operacije proti severni Rusiji. Do tega sklepa je prišlo na konferenci v cesarskem glavnem stanu, kjer so bili navzoči cesar Viljem, kancler Hertling, feldmaršal Hindenburg, general Ludendorff, zunanji minister Kuehlmann in drugi.

Da sta Avstrija in Nemčija še vedno v vojni z Rusijo, je izjavil zunanji minister Kuehlmann v zaključni seji mirovnih pogajanj, potem ko je Trocki v svoji končni izjavi rekel, da je Rusija izven vojne in da bodo njene armade demobilizirane, da pa ne bo podpisala formalne mirovne pogodbe.

Trocki je tudi razpravljal o možnosti nemške ofenzive proti Rusiji. Skoro vsi navzoči so bili mnenja, da to ni vrjetno, svarili pa so proti neomejenemu optimizmu, kajti ekstremna aneksijska stranka v Nemčiji bo morda prisilila vlado za novo ofenzivo.

Vsi govorniki pa so izrazili mnenje, da ljudske mase v Nemčiji in v Avstroogrski ne bodo dovolile prelivanja krvi na ruski fronti, kajti taka ofenziva bi imela značaj odkritega roparskega napada.

Nemčija zavzema stališče, da mirovna konferenca v Brest-Litovsku še ni končala vojne, pač pa je premirje samo po sebi prenehala, vsled česar ima Nemčija proste roke. To pa še ne pomni, da bodo Nemci prodirali proti Petrogradu, temveč da bodo podpirali Ukrajino z orožjem. Nemci vodijo med Ukrajinci živahno propagando in prepričujejo Rado, da so boljševiki novi državi nevarni.

To vse je del nemškega načrta porušiti prejšnjo ruško državo z namenom, da bi razširila svojo moč in vpliv čez nove države, med katerimi igra vlogo pokroviteljice.

Neko berlinsko poročilo na Koelnische Zeitung pravi, da boljševiki pošiljajo čete proti Ukrajini in centralne države nikakor ne marajo, da bi jim kdo vzel uspehe, katre so dosegle s sklepom miru.

V nekem poročilu z Dunaja se glasi, da ta mir ni bil sklenjen samo zaradi tega, da bi centralne države dobile hrano, temveč tudi, da se razbije vzhodna fronta.

"GLAS NARODA"

(Slovenian Daily.)

Owned and published by the

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

(a corporation.)

FRANK SAKSER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers;
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in Canado	$3.50	Za celo leto za mesto New York	$5.00
Za pol leta	2.00	Za pol leta za mesto New York	3.00
Za četrt leta	1.00	Za četrt leta za mesto New York	1.50
		Za inozemstvo za celo leto	6.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvzemši nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly $3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.
Denar naj se blagovoli pošiljati po — Money Order.
Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljatvam naredite ta naslov:
"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Slovenci in Hrvati.

—ooo—

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on Feb. 15, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Usodo narodov odločujejo v sedanjem času trije, oziroma štirje možje in sicer predsednik Wilson, angleški ministrski predsednik Lloyd George, nemški državni kancler von Hertling in deloma tudi avstrijski zunanji minister grof Černin.

Ti možje določajo tek sedanje vojne in ti možje bodo privedli vojno do uspešnega ali neuspešnega konca.

Lloyd George in predsednik Wilson zasledujeta isti cilj, čeravno gresta vsak po svoji poti.

To je ena stran.

Na drugi strani sta pa Hertling in Černin.

Hertling je kolikor toliko vstrajen, dočim Černin omahuje ter se v številnih ozirih strinja s predsednikom Wilsonom, kolikor se pač more in sme strinjati poglavar centralne države s poglavarjem najmogočnejše zavezniške sile.

Mnenja obeh strank so si sprva zelo nasprotovala.

Ko je bil še Bethmann Hollweg nemški državni kancler, je imel sempatam kak govor v rajhstagu.

Zavezniki so ponavadi vse njegove govore ignorirali ali pa so odločno izjavljali, da se niti v eni in sicer najmanjši točki ne strinjajo žnjimi.

Ravno tako so v začetku Nemci in Avstrijci ignorirali izjave zaveznikov ter vstrajali na stališču, da ne odstopijo niti za ped od svojih zahtev in da ne odnehajo prej dokler ne bodo imeli vsega sovražniškega sveta pod svojimi nogami.

Ko je bil tak svetovni položaj, je bila vojna na svojem višku.

Tedaj je bila peripetija največje svetovne žaloigre.

Od tistega časa pa do danes se je pa vse precej predrugačilo in sicer na — boljše.

Vsaka stranka je nekoliko popustila pri svojih zahtevah in v tej ali oni stvari nekoliko ugodila zahtevam svojega nasprotnika.

Da se nekaj kuha in sicer nekaj poštenega, kar bo celemu trpečemu človečanstvu v prid, je razvidno iz zadnjih govorov predsednika Wilsona, angleškega ministrskega predsednika in avstrijskega zunanjega ministra.

To se nam je zdelo potrebno napisati kot uvod, pred no preidemo na stališče slovenskega in hrvaškega naroda.

Takoj po izbruhu sedanje vojne, ko je srbska armada junaško prepodila vsiljivega tujca s srbskega ozemlja, je bila vtelešena misel, naj se priklopi vse, kar je jugoslovanskega — srbski kraljevini in naj postane na slovanskem jugu nova država, ki naj bi segala od Triglava do stare bolgarske meje ter do Mure in Drave na severu.

S to idejo se je v prvi vrsti strinjala Srbija, kajti če bi se uresničila, bi bila nji v veliko korist.

Strinjali so se žnjo pa tudi vsi navdušeni Jugoslovani, to je Slovenci in Hrvatje, ki so si hoteli pomagati na boljše ter se hoteli iznebiti na vsak način težkega avstrijskega jarma.

Vsakemu je znano, da je dobila ideja tudi v Ameriki veliko pristašev.

V prvi vrsti jo je propagiral Jugoslovanski Odbor ter njegove podružnice, ki so raztresene po Franciji, Švici, Južni Ameriki in Združenih državah.

Če je Odbor delal in če dela po naročilu srbske vlade ali sam iz svoje lastne inicijative, zaenkrat ni mogoče dognati in na tem mestu tudi doganjali ne bomo.

Vemo samo toliko, da so zastopniki srbske vlade in odposlanci Jugoslovanskega Odbora podpisali na otoku Krfu deklaracijo, v kateri zahtevajo vstanovitev kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev s kraljem Petrom Karadjordjevićem na čelu.

Pri tej priliki so tudi na debelo stvorili notranji ustroj bodoče države, določili razmerje med kraljem, narodno skupščino in narodom, ter sploh vse, kar se more določiti v slučaju, ko je država, ki ima nalogo reševati samo sebe in odreševati svoje sosede, še vedno v rokah krvoločnega in neizprosnega soseda.

Če bi bili ljudje Jugoslovanskega Odbora sami entuziasti, sami idealisti ter z vso dušo in srcem verujoči v zmago pravice, bi rekli, da vse njihovo delovanje izvira res samo iz ljubezni do naroda.

Če bi bili pri Jugoslovanskem Odboru sami računarji, skrbeči v prvi vrsti za svojo lastno korist, bi rekli, da so se dali podkupiti ter da v interesu svojega lastnega žepa mešetarijo z največjimi cilji in najplemenitejšimi nagibi slovenskega in hrvaškega naroda.

Nikdo jim pa ni še dosedaj dokazal, da so prvo in nikdo jim ne more dokazati, da so drugo.

Tukaj so in žnjimi mora na vsak način računati javnost, posebno slovenska in hrvaška javnost v Združenih državah.

Koliko uspeha je imelo dozdaj njihovo delovanje in koliko ga bo imelo v bodoče, bomo poskušali povedati, oziroma uganiti v prihodnjem članku.

—k.

—ooo—

Dopisi

—ooo—

Waukegan, Ill.

Bliža se že četrti mesec proti koncu, odkar se nisem nič oglasil v Vašem cenjenem listu. Morda si bo kdo mislil, da bi bilo bolje, da bi bil še sedaj tiho. Seveda bi bilo bolje, prvič, ker ne bi bilo treba staveu staviti črk; drugič, ker ne bi bilo treba onim, katerim ni ljubo čitati o napredku Slovencev v tej deželi, obračati listov radi dolgega dopisa. Na vse to se pa jaz nič ne ozziram; držim se reda od začetka in se ga hočem držati do zaključka. Tudi za mene bi bilo bolje, ako bi ne priobčaval vse zaporedoma, ker bi si s tem prihranil polovico uradniškega dela kot poročevalec, po drugi strani pa kot knjigovodja. Vendar pa hočem s tem pustiti vedni spomin poznejšim rodovom, da bodo videli, da so živeli v slovenski naselbini Waukegan in North Chicago ob času razvoja Slovencev dobri in delavni ljudje, kateri so veliko žrtvovali v narodno korist, za kar bodo pričala njih imena v knjigi zgodovine, katero nameravam izdati ob času otvoritve Slovenskega Narodnega Doma.

Slovenci in Slovenke! Ne zamudite prilike vpisati svojega imena. Vsak najmanjši dar, katerega položite na oltar skupnega napredka pri stavbi Slov. Narodnega Doma, bo plodonosno naložen in vaša imena pridejo priobčena, kakor razvidno v nadaljnem poročilu.

Do 23. oktobra 1917 je bila priobčena skupna svota $5256.65. Od tedaj do 1. januarja 1918 so došle sledeče svote: Narodna slovenska dekleta za tikete na veselici $1.20. Po $1 so darovali: Skarča Fr., Grčar J., Homove Tony, Treven J., Grželj Ig., Cerk A., Gregorin M., Setnikar John, Varšek Anton, Mivšek J., Pustovrh Jak., Mohorič Peter, Kuntar John, Poglajen Neža, Žirovnik Anton, Ašmus J., Oblak Fr., Grabeljšek Št., Maly Fr., Kenig Fr., Cankar Joe, Drašler Gašpar, Gerjol Gregor, Setničar Fr., Sikita Joe, Vodnik Peter, Grabeljšek Neža, Kožuh Anton, Cankar Joe in Janežič Peter $1 za pisalni stroj; M. Ciuha 55¢; Terček Peter in Mesec John vsak po 50¢; Hrvatski Tamburaški Zbor: čisti prebitek veselice $98.95; Narodni fantje in dekleta čisti prebitek veselice $163.48; Bartel John za plesni tlak na pikniku $10 Nar. podp. društvo Slov. Sokol za dve svetilki in rent plesnega tlaka skupaj $6; Slov. sam. podp. društvo North Chicago-Waukegan za tikete $1.75; Železnik Jožef in Leyman Karol vsak po 50¢; Peklaj John in Kosec Martin vsak po 25¢; Čit. dram. odsek za tikete 40¢ vesela družba pri Fr. Petkovšeku $6.60; pri Joe Cankarju nabrano $2.80; vstanovniki pri položitvi temeljnega kamna: Grahek Jak. $10, po $5: Mlinar John, Grampovčnik John, Svete Jože, Možina Neža, Srmek Št., Terček Mat., Skopec John, Kogovšek Anton II., Spacapan J., Nagode John, Pivk Vincenc, Stefanc Joe, Sholzen Nik., Stržinar Ignac, Mahnič Blaž, Jelovšek J., Mesec Anton, Kirn Anton, Jaševe Jakob in Malavašič Fr.; čisti prebitek veselice ob položitvi temeljnega kamna $103.67; dar društva sv. Neže $6; dar društva sv. Ane $3.25; licitacija $10.30; darovali so od obresti: Vrhove Joe $7, Brence Joe $5, Klaužar Joe $4, Trnove Pavel $4, Jarc Jakob $2, Kueler Joe $2, Škvarca Ant. $2, Ogrin Mat. $2, Kaučič Joe $2 in Gosar Val. $2; obresti celega leta 1917 $234.99 in od druge polovice leta 1916 $45.25, kar znese skupaj $870.69, prej priobčeno $5256.65, z zgoraj navedenim skupna svota $6127.34. To je torej skupna svota prostovoljnih prispevkov od 9. prosinca 1913 do 31. grudna 1917.

Prihodnji mesec, ko bo narejen zaključek petletnega poslovanja, priobčene bodo še ostale svote, za kar prosim vse darovalce blagohotnega potrpljenja. Obenem, ako mi bo mogoče, postregel bom cenjenim rojakom širom Amerike s sliko stavbe Slovenskega Narodnega Doma, da vidijo, kaka bode stavba, ko bo izgotovljena.

In vi, rojaki, kateri ste že darovali, ter vsi tisti, kateri še niste imeli prilike posreči v svoje denarnice, potrudite se kolikor mogoče prej stopiti v krog za dobrobit vseh Slovencev in Hrvatov v naselbini Waukegan in North Chicago.

Vas pozdravlja

Mat. Varšek, tajnik.

S pota.

V prosincu letošnjega leta sem se nahajal v sneženih gorskih zametih v Coloradi, danes pa sem na meji med Colorado in Utah. Kaka razlika je med ostro zimo po visokih coloradskih gorah in milo zimo v Utah, kjer je padlo le toliko snega, da se je zmočil prah. Zdaj se nahajam v okolici Helper, Utah. Da, res, čudna je letošnja zima. Par sto milj od Utah v Coloradi je snega, da bi se človek v njem pogreznil, pogosto do vrata v snegu, ako zgreši pot, tukaj pa je le tupatam kaka lisa snega. Ptico veselo žvrgolijo in preletavajo.

Ravnokar sem prejel pismo iz južnega Kansasa, kamor me vabijo, naj pridem poksit doma prešane Noetove kapljice, češ, "pri peči bomo sedeli in se greli ter vince pili; zimo imamo, da je joj". Torej tam na jugu v nižavah je sneg, v gorovju pa, kjer smo 5 do 8 tisoč čevljev visoko, pa je lepše vreme kot ponekod v Californiji.

V Utah se kaj dobro dela v premogovnikih. O raznih naselbinah v Utah bom pisal pozneje. Sedaj naj omenim le toliko, da me zelo veseli čitati pisma naših vojakov, ker vsak kaj novega in dobrega pove.

Posebno pohvalno se izražajo o družbi Y. M. C.-A. (t. j. Young Men's Christian Association), ki je v očeh nekaterih preveč verska; je pa le potrjeno, da je bila ob času vojne in potrebe vedno na svojem mestu in v prvih vrstah, kjer je bila pomoč največ nujna. Pomaga vsem, brez razlike, kdo je in kake vere je. To omenim samo zaradi tega, ker sem bil pred nedavnim časom od strani baje pristnega kristjana obdan z raznimi psovkami, zdaj pa moram vendarle, tudi kot slab kristjan, seveda, potrditi, da je dobro, kar je dobro; pa je. Nikdar ne smemo vprašati, kadar je kdo v skrajni sili, kaj je in kaki veri pripada itd. Pogosto pa se zgodi, da fanatiki kakemu sobratu, mesto da bi mu dovolili podporo, pokažejo fige, češ, "to je rdečkar", ali pa kaj enakega.

Iz Utah prihodnjič kaj več.

Matija Pogorele.

MORNARICA IŠČE DELAVCE.

Mornarica potrebuje delavce. Sprejemajo se tudi taki, ki so bili draftani. Mornarica nudi državljanom ugodno priliko, da vstopijo za čas vojne. Potrebujemo večje število mož za popravilo aeroplanov, rabimo graditelje čolnov, delavce v tovarni in žičarni, za popravila strojev in tesarje (carpenters).

To je nujni poziv za zelo važno delo. Plača je dobra; daje se hrana, obleka in stanovanje; poleg tega še državna zavarovalnina do 10 tisoč dolarjev.

Ako si izvežban v enem izmed teh poslov, pojdi takoj na najbližjo naborno komisijo v Združenih državah, ali pa na:

225 West 42nd St.,
U. S. S. Recruit, Union Square,
New York City,
ali pa
115 Flatbush Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Zelo vas potrebujemo. Idite takoj. Storite to še danes. Ako ste bili draftani, prinesite pismo svojega krajevnega urada.

(16—2 3x)

Detektivska povest.

—ooo—

Dragulji vojvode iz Brunsvika.

—ooo—

V zadnjem delu decembra leta 1863 sta bila London in Pariz presenečena vsled obvestila, da se je vojvodo iz Brunsvika oropalo njegove znane zbirke neprecenljivih draguljev. To priprosto ugotovilo je otvorilo neskončno serijo možnosti. Vojvoda iz Brunsvika je bil eden najstarejših značajev Velike Britanije. Ker je bil neizmerno bogat, se je smatralo njegove čudne navade za posebnosti bogatega človeka, ki se mora pečati s kako stvarjo, ker bi mu bilo drugače preveč dolčas. Preživel je večino leta v Parizu, katero mesto je bolj ljubil kot katerokoli drugo na svetu. Stanoval je v lični stari hiši, in sicer v mestnem delu, kjer je nonavadi stanovala aristokracija. Njegova ljubezen do dragocenih kamenov je prehajala že v strast. V omenjenem času se je cenilo njegovo zbirko na tri miljone dolarjev. Dva policista sta stalno stražila zunanjost hiše. Notranjost hiše pa je bila polna vsakovrstnih priprav, kojih namen je bil prepoditi eventuelnega vlomilca. Če bi naprimer kdo slučajno stopil na eno izmed preprog pred sobo, v kateri so se nahajali dragulji, bi se to dejstvo neposredno sporočilo potom cele vrste zvoncev, ki bi pričeli ropotati na način, ki se ga da primerjati edino z overturami Wagnerjevih oper.

Vojvoda je bil nekoliko slabe volje skozi par dni, ko je dne 17. decembra 1863 dal nekemu zlatarju ukaz, naj pride takoj v njegovo palačo ter izmenja okvir enega njegovih najbolj priljubljenih demantov. Ko je zlatar prišel, se ga je pospremilo v veliko sobo, ki je vsebovala dragulje, in dotični demant je vzel vojvoda iz blagajne, ki je bila varna pred tatovi. Celi čas, ko je bil zlatar na delu, se ga je strogo opazovalo in stražilo. Ko pa je odšel, se je proti običajni navadi pustilo notrajnjo blagajno odprto. Velika vrata sobe, v kateri je bila blagajna, pa se je zaprlo in zaklenilo.

V naslednji noči je nekdo odklenil ključavnico, odprl vrata in šel v sobo, kjer se je založil z dragulji, ki so se nahajali v odprti blagajni. Oseba ali osebe so si gotovo napolnile svoje žepe z dragulji. Če bi tat ali tatovi nalagali premog, bi ne mogli postopati pri tem na bolj prozaičen način, kajti stopnjice so bile posejane z dragulji, ki so se vsipali iz žepov tatov. Vsaj ena govorica se je glasila v tem smislu in povest je našla svojo pot v londonsko in pariško časopisje.

Po preiskavi, ki je trajala dva ali tri dni, je padel sum na nekega Angleža, Johna Shaw. Shaw je živel najprvo v Newcastle-on-Tyne. Bil je strežaj ter prišel k vojvodi iz Brunsvika leta 1863 na lovu za službo ter oborožen s celim svežnjem referenc prve vrste, ki pa so bile vse lepo in umetniško ponarejene. Postalo je jasno, da je bil edini namen Shawa, ko je sprejel službo pri vojvodi, čakati na ugodno priliko, da ga oropa. Vse okoliščine so kazale, da je našel Shaw to priliko v času, ko je zlatar spravljal demant v nov okvir. Vedel je, da so vrata notranje blagajne odprta in on je osebno zaprl velika vrata, in sicer v navzočnosti vojvode. V oni noči je nato snel ključavnico velikih vrat, stopil v zakladnico ter si dobesedno nabasal svoje žepe z dragulji. Obnašal pa se je tudi na zelo junaški način, kajti na stopnjicah je srečal enega svojih tovarišev, kateremu je rekel, da je nemudoma zbolel, ter ga prosil, naj prevzame njegovo mesto pri vojvodi, dokler se on sam ne vrne. Mogoče bi se nikdar ne bil vrnil, če bi ne bilo njegove lastne neprevidnosti. Prvič se je izdal s tem, da je naslovil neko anonimno pismo na neko kraljevsko osebo v Londonu, in sicer iz Boulogne. V tem pismu je stavil ponudbo, da vrne pravemu lastniku gotove dragulje, katere se je zaupalo vojvodi iz Brunsvika od strani angleške kraljevske družine, in sicer proti nagradi stotisoč frankov. Bilo je to pismo, vsled katerega se je pričel pečati z zadevo Scotland Yard (policijski glavni stan v Londonu). Sporočilo se je izročilo inspektorju Foxu z navodili, naj najde pisca in ga vzame v varstvo.

Fox je bil vzradoščen vsled te poverjene mu naloge, vendar pa se je ni lotil na prenagljen način. Najprvo je odšel v svoje lastno stanovanje, kjer je čital in zopet čital pismo v upu, da bo dobil več iz njega kot pa priproste besede, ki jih je pismo vsebovalo. Med drugimi stvarmi se je stavilo v pismu ponudbo glede sestanka s katerimkoli slom, ki bi se ga poslalo v Boulogne (v Franciji) z denarjem. Navajalo se je tudi apartment hišo, v kateri bi se lahko vršila pogajanja. Fox, ki se je globoko zanimal za slučaj, je takoj naložil svoj kovčeg, pri čemur ni pozabil vzeti s seboj par romantičnih novel, s katerimi bi podprl svojo domišljijo. Predno pa je sedel na vlak, se je informiral glede vsega, kar je bilo mogoče izvedeti glede osebe Johna Shawa. Našel je, da je bil zaposlen v družinah številnih plemenitašev; da je bil zelo uspešen služabnik in da je užival tudi nekaj slave kot igralec-diletant. Že preje se ga je spoznalo krivim tatvine, a večina njegovih prejšnjih delodajalcev je kljub temu obžalovala izgubo njegove službe kot strežaja bolj kot pa izgubo stvari, katere je bil odnesel.

Detektiv je dospel v Boulogne v pravem času ter se takoj napotil v majhen hotel, katerega se mu je opisalo v pismu. Poslal je svojo vizitko "možu na št. 13", kot se mu je dalo navodilo v pismu, ter le rekel, da je sel nekega angleškega plemenitaša. Po kratkem času se mu je reklo, naj pride gor potom vspenjače. Storil je to in v gorenjem nadstropju ga je pozdravil neki človek, kojega zunanjost je popolnoma odgovarjala popisu Shawa. Po par uvodnih besedah je prišel pogovor na dragulje in mož je vprašal za njegovo nagrado. Mesto da mu da denar, pa je potegnil detektiv pištolo.

"Mr. John Shaw", je vskliknil, "aretiram vas radi tatvine dragulj vojvode iz Brunsvika!"

Shaw pa je udaril po pištoli, ki je padla na tla, nakar je skočil iz sobe s svojimi dragulji. Poteklo je nekaj časa, predno je mogel priti Fox iz sobe, katero je umikajoči se tat zaklenil za seboj. Krivec je med tem časom že zdavnaj pobegnil po vspenjači. Ko je prišla slednja zopet navzgor, brezprimerno počasi, je rekel voznik, ki je bil videti počasen Nemec, da je Shaw pobegnil iz poslopja. Detektiv pa se je resno ozrl v moža.

"Kaj pa je to na vašem rokavu?" je vprašal.

Voznik je dvignil roko in ko je storil to, mu je nataknil Fox verigo na roko.

"Vi ste precej dober igralec, Shaw", je rekel. "Kadar boste prihodnjič poskusili kaj takega, ne vrzite svoje lasulje pod posteljo in tudi barvila ne puščajte na mizi."

Shaw je bil stavljen pred francosko sodišče, spoznan krivim ter obsojen na dvajsetletno ječo ob težkem delu.

Verige za čevlje.

Verige, katere se stavi preko čevljev, kadar so pota spolzka, nalik verigam na kolesih avtomobilov, je nova iznajdba, ki je opisana v "Scientific American"-u. Kadar je tlak gladek kot steklo, kar se je večkrat zgodilo to zimo, so čevlji iz gumija brez koristi.

Nova iznajdba obstaja iz priproste verige, ki teče okrog čevlja od palca do pete, ravno nad podplatom, s štirimi manjšimi verigami, ki tečejo povprek preko podplata. Natakne se te verige nalik čevlju iz gumija ter pritrdi z jermenom.

GLEDAM

Spisal **Oton Župančič.**

Gledam brezo, smreko in hrast,
tiho zamišljene v svojo rast,
večno zamaknjene v neba dih —
kakor da sam sem izmed njih...

Gledam dekle, ženo, moža —
kam drvi to, kam se peha?
Nem mimo njih gre neba dih —
kakor da sam sem izmed njih...

Brez operacije.

Čudovito ozdravljenje kile

Kako je bil nek mož iz New Jersey rešen hude kile brez vsake težave.

Spodaj je slika Evgena M. Pullena, ki je dobro znan mizar v Manasquanu, N. J. Ako bi ga mogel videti pri njegovem delu, posebno kadar vzdiguje težke deske, skače in pleza kot kak mladenič, si ne bi mogel predstavljati, da je imel ta mož nekdaj kilo.

Poočen na desni strani.

V svoji mladosti je bil Evgen Pullen voznik pri ekspresnih družbah. Prevažal je zaboje z železnic. Nekega dne, ko je odpeljal težak zaboj in ga oddal v nekem višjem nadstropju, je začutil bolečine v desni strani. Bolečine so postale hujše in opazil je otekline.

Zdravnik je rekel mlademu Pullenu, da ima kilo in da mora nekaj časa, ali celo življenje nositi pas, ali pa se mora podvreči drastični operaciji. Vsi zdravniki vedo, da so operacije kile brez anestetičnih pripomočkov nevarne; imajo lahko zle posledice. Poleg tega je tudi dognano, da mnoge operacije kile niso uspešne. Črева prodrejo skozi šiv in kila je še slabša kot prej.

Se je bal operacije.

Kakor mnogo drugih, tudi Pullen ni hotel riskirati in se dati operirati. V poštev se mora jemati tudi cena in izguba časa. Upajoč, da dobi več poguma, je šel k drugemu zdravniku, toda na žalost mu je dal še manje upanja. Mlademu možu se je povedalo, ako se ne pazi, ali pa ako se uspešno ne uporabi zdravnikov nož, da se lahko kila poveča, ali celo podvoji s še večjimi komplikacijami, kar umori toliko oseb.

Žrtev pasa.

Mož si je kupil najboljši pas, katerega je mogel dobiti. Toda ta mu je povzročal bolečine. Poskusil je drugega, še vedno nikakega izboljšanja. Moral je opustiti službo pri ekspresni družbi. Težko delo mu je bilo prepovedano. Postal je zastopnik neke zavarovalne družbe, kjer mu ni bilo treba opravljati težkega dela.

Šest let je Pullen hodil okrog; rabil je različne pasove, trde in elastične in nikdar ni bil z nobenim zadovoljen. Nekega dne mu njegova mati nekaj pove, kar je ravnokar izvedela. Bilo je zanj priprosto in lahko storiti. Ni izgubljal časa.

Odstranil pas.

Pomoč je prišla takoj; počasi je pozabil, da ima kilo. Pozneje je prišlo popolno ozdravljenje in dasiravno so potekla leta in je Pullen energičen mizar, ki dela v poslopjih, pleza po strehah, vzdiguje les in druge enake stvari, pa je popolnoma prost stare kile. Ve, da je stalno in popolnoma ozdravljen. Ni bilo operacije, ni izgubil časa, ne bolečin — udobnost in zadovoljnost takoj spočetka. Zdaj je močan in vesel mož.

Vredna pojasnila zastonj.

To važno informacijo, katero je Mrs. Pullen brala v nekem časopisu pred več leti in je dala zdravje njenemu sinu se z mnogimi drugimi važnimi stvarmi pošlje brezplačno vsakemu čitatelju, ki piše Evgen M. Pullen-u, 1178 D Marcellus Ave., Manasquan, N. J., in pridene znamko za odgovor. Omeni, kako kilo imaš, ali na levi, ali na desni strani, kaj si že storil, da bi jo izdravil. Cela legija vseh vrst kil pri moških ženskah, med njimi **trebušna, stranska, spodnja itd.**, je bila že ozdravljena Starošt ne dela nikake razlike.

Rad bi izvedel za naslov svojega bratranca JOSIPA HRABAR, podomače Andrejčetov iz Jelšan na Primorskem, nadalje za IVANO HRABAR in ANTONA FROLL, doma istotam. Če kdo izmed rojakov ve za kojega izmed imenovanih, naj ga mi naznani, ali še ljubše mi bo, ako se sami oglasijo. Pred šestimi leti sva bila z bratrancem skupaj v Portlandu, Oregon. Jaz sem Zorman, podomače Štipov. Moj naslov je: Joseph Hrabar, Page Lumber Co., Eagle Gorge, Wash. (16-19—2)

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽ.

Dr. J. V. GRAHEK
edini slovenski zdravnik v Pennsylvaniji
543 N. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

V čem je bil Abdul Hamid uspešen.

V dvaintridesetih letih zle vlade, okrutnosti in zatiranja si je pridobil Abdul Hamid sloves infamije, katerega slovesa ga bodoči zgodovinarji ne bodo mogli oropati.

Priimek "velikega morilca", ki mu ga je nadal Gladstone in naslov "rdečega sultana", s katerim ga je počastil Anatole France, ne bosta potrebovala niti omiljenja, niti revizije.

Imeli so ga šest let pred njegovo smrtjo kot jetnika v majhni palači ob Bosporu, katero pribežališče mu je preskrbel njegov edini prijatelj, nemški cesar Viljem in kamor so ga privedli na nemškem kanonskem čolnu iz Soluna na begu pred napredujočimi Grki in Bulgari.

Bilo je to velikodušno priznanje od strani kajzerja vseh uslug cesarskega prijateljstva ter vseh nepreceenljivih uslug, ki mu jih je storil prejšnji sultan.

Z oken svoje ječe pa je Abdul Hamid lahko zrl na vodovja, v katerih je po turškem izročilu prešlo na njegovo povelje v pozabljenje — 10,000 oseb.

Videl je lahko gričevje Jildis-Kioska, kjer je dvoril diplomatom, snoval umore podanikov, ki so mu postali sumljivi ter koval masakre tisočev krščanskih plemen v njegovi državi.

Tukaj je tudi videl, kako so za vedno izgubljene Bosna in Hercegovina, Srbija, Bulgarska in Egipt, kako se je otomanska severna meja pomaknila od Donave ter prišla že v nevarno bližino Bospora.

Tukaj je tudi sprejel komitej Mladoturkov, ki mu je povedal, da je odstavljen in da je sultan njegov mlajši brat, katerega je skozi leta imel v jetništvu.

Ko so preiskali Jildis-Kiosk palačo po njegovem odstavljenju, so našli velikanske zavoje papirja, ki so vsebovali poročila njegovih špijonov od časa naprej, ko je zasedel prestol. Ta poročila so bila njegov glavni vir informacij glede razmer v njegovem cesarstvu ter so tvorila povod za skoro vsako dejanje v času njegove vlade.

Smatrali so jih za dokaze najbolj značilnega špijonažnega sistema, kar jih je mogel svet kdaj proizvesti.

To je bilo komaj pred desetimi leti, a kako otročji in priprost izgleda danes ta sistem!

Veliko teh poročil je blio porojenih iz prizadevanja, da se pridobi milost sultana ali da se dovede do padca kakega sovražnika. Tem poročilom je manjkala vsaka uspešnost. Omejena so bila na otomansko cesarstvo ter se glede svojega namena niso tikala splošno svetovnih zadev.

Namerjena so bila na narod Turčije ter niso imela za cilj razdejanje življenja in imetja izven meja turškega cesarstva. Zia bej, skozi leta najbolj priljubljeni špijon Abdul Hamida, bi bil le majhna igračica v rokah modernih von Papenov in Boy-Edov.

Noben izmed Abdul Hamidovih diplomatov ni imel nikdar na razpolago milijonov kot jih je imel von Bernstorff, da izvede svoje dalekosežne načrte špijonaže in ustrahovanja v tej deželi.

Ceni se, da je odredil Abdul Hamid tekom svojega življenja smrt 500,000 oseb. Največje število, ki je padlo v eno dobo, je bilo 50,000 v masakru Armencev, ki se ga je odredilo v Carigradu in okolici.

Kako brezpomembno se zdi človeku v primeri z enim dejanjem Mladoturkov pod nemško patronažo! Obsodili so celi armenski narod na smrt od lakote!

Iz avtentičnih virov se poroča, da je po najnižji cenitvi poginilo od lakote 500,000 Armencev.

Starega rdečega pajka se je končno vendar nadkrililo v uspehih, glede katerih je lahko pričakoval, da bo ostal na višku uspešnosti.

Če se je dovolilo, da so prišle svetovne novice do njegovih ušes, za kako izjalovljenje je pač moral smatrati — samega sebe?...

Priprosta pravila proti jetiki.

1. Vaša dolžnost, del vaše odgovornosti kot prosti državljan demokratične vlade, je prenehati z brezskrbnim pljuvanjem. Javno razpoloženje proti tej grdi navadi mora biti tako močno, da se takega pljuvanja ne sme nikjer trpeti.

2. Storite vse, kar je v vaši moči, da ohranite prostor, v katerem živite ali v katerem delate, popolnoma čist in prav posebno skušajte preprečiti nabiranje prahu.

3. Zahtevajte sveži zrak in solnčno luč ob vsakem času in na vseh mestih. Postanite fanatik v tem oziru. Krvavo se potrebuje fanatikov svežega zraka. Posebno jih je treba na železniških vlakih, v številnih uradih in ne le v številnih gledališčih, temveč tudi v ložah, klubih in cerkvah.

4. Nikdar ne stanujte v novem stanovanju, dokler ni bilo popolnoma očiščeno in prezračeno. Dajte prednost stanovanjem, ki so **obrnjena proti solncu.**

5. Skoro popolnoma nepotrebno se mi zdi končno dostaviti, da se ohranite čiste na telesu in duhu; da ste zmerni v vseh stvareh; da uživate priprosto, a močno hrano; da pijete in kadite zmerno ali pa sploh ne. Najboljša je popolna vzdržnost.

6. Končno pripomore vse, kar morete storiti, da postane življenje zdravejše in srečnejše, k preprečenju jetike, — namreč boljše **delavne ure, boljša hrana za manjši denar,** igrišča za otroke in odrasle, boljše tvornice, domovja in delavnice. Mi ne moremo ničesar boljšega kot da skušamo živeti zdrava, srečna in koristno življenja ter prevzeti strogo osebno odgovornost ,kot je naša državljanska dolžnota v republiki, gledati na to, da je priilika za te stvari na razpolago celemu narodu, posebno pa onim, ki so manj srečni v življenju kot pa mi.

Vojaki, vojni ujetniki, sorrodniki, prijatelji in znanci.

Preskrbujemo denarna izplačila v Franciji, Angliji, in Italiji.

Kadar nam pošljete denar, priložiti tudi dopisnico ali pismo, katero ste prejeli od tam, kjer se ima plačilo izvršiti. Na ta način nam pomagate sestaviti pravilni naslov.

TVRDKA FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

CENTRAL NEWS PHOTO SERVICE.

EDWARD R. STETINIUS,
gen. surveyor ameriške armade.

Razvoj civilizacije.

Bil je velik dan za človeško pleme, ko je neki človek zapazil, da je plavalo padlo drevo na površini vode, preko katere on sam ni mogel priti. S tem, da se je izročil plavajočemu lesu pa je bil konečno v stanu priboriti si pot preko reke. Nadaljni velik korak proti napredku pa je storil, ko je spoznal, da bi se drevesa, zvezana skupaj v plave, ne vrtela in obračala in da bi lahko nosila ob istem času več mož.

Nasledniji korak v razvoju človeka je prišel z ukročenjem ali udomačenjem divjih živali. Najprvo se je najbrž ukrotilo volka-psa ki se je potikal krog taborišč ljudi ter glodal kost in ostanke obeda primitivnega človeka. Nato je prišlo ukročenje ovac in koza. Od tega časa naprej pa je primitivni človek, mesto da bi lovil divje ovce in koze za hrano, pričel vpriarjati lov za boljšimi pašniki za svoje ovce in koze, katere je preje lovi kot druge divje živali.

Njegov najvažnejši posel poleg lova za hrano je postal sedaj zavarovanje njegovih ovac in koza, katere je bil ukrotil in udomačil pred drugimi divjimi živalmi. Ko je tako izpremenil svoj posel ter postal mesto lovca pastir, se je završila tudi temu odgovarjajoča izpremenba v njegovem orožju in drugih pripravah. Odlični značaj orožja v ubijalne namene je polagoma izginil in pojavilo se je počasi orožje, ne le za obrambo njega samega, temveč tudi za ono njegove črede.

Govejo živino in konje se je udomačilo šele v poznejši dobi, namreč veliko pozneje kot ovce in koze. Najbolj odlični znak življenja človeštva v tem štadiju plemenskega napredka je bilo stalno preseljevanje. Kakor je primitivni človek prejšnih dob neprestano potoval na lovu za divjačino in dobrimi ribolovi, tako je tudi sedaj neprestano potoval s svojimi čredami ter iskal pri tem sveže pašnike. Kot pa je človek udomačil živali, katere je preje lovil, tako se je konečno tudi naučil udomačiti trave in druge rastline.

Na mesto, kjer je primitivni človek pustil svojo družino, je prinesel drevesa, kojih sadeži so mu ugajali. Utaknil jih je v zemljo in uspevala so. Z zavžitnimi koreninami in rastlinami, ki so imele sočne liste, je postopal na isti način in v svoje majhno taborišče je prinesel trave za svojo živino. V njegovo veliko presenečenje pa so semena od tedaj naprej vzrasla v pretirane in velikanske oblike v pognojeni zemlji krog taborišča. Povečane glave teh trav pa so se izkazale kot žita, ki so od tedaj naprej postala glavna hrana človeškega rodu.

Ta porces razvoja je bil dejanski potreben, da se je moglo pleme sploh razširiti. Treba je velikega ozemlja, na katerem biva divjačina, ki more zakladati potrebne posamezne družine. Dvomljivo je, če je bilo sploh kedaj vec kot pol miljona Indijancev v ozemlju, ki predstavlja sedaj Združene države in dežela bi ne mogla preživljati večjega števila, dokler bi ostale njih življenske navade iste.

Ko pa je udomačilo človeštvo živali ter zavarovalo črede pred napadi drugih divjih živali, pri čemur si je obenem zagotovilo dobre pašnike za te domače živali je bilo desetkrat več ljudi v stanu živeti na dotičnem ozemlju kot jih je moglo obstajati na istem ozemlju v dnevih lova in ribarenja.

Resnično obljudenje zemlje pa je bilo omogočeno edinole potom obdelovanja zemlje, sejanja žitnih vrst ter možnosti proizvajanja živilske dobave za moderno državo v ozemlju, ki je preje zadostovalo komaj za čredo enega izmed glavarjev

Vendar pa je pustil celo ta razvoj človeštvo pred veliko oviro ker je namreč zahteval popolno izčrpanje človeške energije, da se je moglo doseči zaželjene rezultate. To je razvidno iz prvotne civilizacije Egipčanov, z njih čudovitimi svetišči ter piramidami. Njih verski razvoj in kar je prišlo do nas glede njih postav in trgovskih navad, kaže značilen razvoj v intelketualni zmožnosti ter mehanski in inžinirski samobitnosti. Bila pa je to civilizacija, ki je pustila človeštvo sužnjem njega lastne telesne omejenosti.

Stotina človeških rok je izsekala kamen iz kamenoloma; tisoč človeških rok je vleklo ta kamen na mesto določitve; desettisoč rok je dvignilo ta kamen stopnjema na mesto, kjer je konečno obstal Stotine tisočev življenj pa se je žrtvovalo, da se zgradi grobišče za enega samega.

Civilizacija kot ta je bila v vsaki stvari odvisna od človeškega dela.. Ne le produkcija, temveč tudi transport živil je stavil ljudi pred potrebo, da se je zasužnjilo skoro celo pleme. Prišel pa je dan ko se je človek naučil vpreči vola v jarem in na tisoče onih, ki so preje vlekli, je bilo oproščenih, da vrše druga dela.

Pri razpravljanju o napredku civilizacije lahko pustimo vnemar črno pleme, ki se je izkazalo kot nezmožno pustiti za seboj kar rekord. Dva velika plemena, s katerima se moramo v prvi vrsti pečati, sta turansko in arijsko pleme, ki sta se vedno več ali manj nahajala v konfliktu drug proti drugemu.

Prvotni dom arijskega plemena, ki se ga stavlja splošno v bazin Tigrisa in Evfrata, je obdan od planjav, preko katerih bi mogel pastirski ali nomadski narod le s težavo napredovati. Te planjave so bile zasedene od turanskih plemen, ki niso le udomačila goveje živine, temveč tudi konja, katerega se ni le uporabljalo za prevažanje bremen, katera je moral človek preje nositi na svojih lastnih plečih, temveč tudi kot jezdno žival ki je ponesla Turanca s presenetljivo naglico preko ravnin brez drevja in vode, na katerih bi črede domače živali morale poginiti.

Imena sama teh plemen označujejo razliko med obema. Beseda "Tura" pomeni hitrost konja. Z drugimi besedami so bili Turanci narod, ki je se pomikal sempatam tako hitro kot so jih mogli nositi njih konji. Emancipirali so se od počasnega pomikanja preko planjav ter galopirali od prostora do prosaora na hrbtih svojih konj katere so bili ukrotili. Pri tem pa so napadali in ropali šotore in taborišča Arijcev, ki so se še vedno pomikali naprej peš s svojimi čredami domačih ukročenih živali.

Nobenega dvoma ne more biti da je stalno preseljevanje Arijcev pripisovati pritisku, ki so ga izvajali nanje Turanci in bili so Huni pred Atilo, Džingis-kanom ter Timurjem, ki so pognali naše prednike iz doline Evfrata v gozdove centralne Evrope.

Bili pa so ravno ti evropski gozdovi, ki so poslovali kot naravna ovira za divje turanske jezdece ter tvorili dobrodošlo pribežališče na naše arijske prednike, ki so se potem razširili preko cele Evrope ter razcepili v številne jezikovne skupine.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Liniment.

Za dobro in uspešno domačo rabo bi morala vedno imeti to zdravilo vsaka družina, kajti to zdravilo kmalu odpravi bolečine v prsih, v križu, v kolku, ali kjerkoli si že bodi, če so te bolečine nastale vsled revmatizma, ali prehlada.

Severa's Gothard Oil

(Severovo Gothardsko olje) je znano kot izborno mazilo pri zdravljenju revmatizma, okorelosti udov, hrbtobola in krčav. To je zelo uspešen lek, kojega naj bi imela pri rokah vsaka družina. Natačna navodila so označena na stekenici.

Cena 30 in 60 centov.
Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Požar v samostanu.

Montreal, Canada, 14. febr. — Izpod razvalin nunskega samostana Grey, ki je sinoči pogorel, so potegnili trupla 20 otrok. Boje se, da jih je še več zgorelo. Samostan je tudi služil za dom za ranjene vojake, ki so se pa rešili.

Bogastvo sveta je v naši glavi.

Ta vojna ne beračí pri bodočnosti. Ona le spravlja v nered ravnotežje umrljivosti ter razsipa gromado kovanega potu in tiktakanje ure.

Viharji uničujejo žetev, a ne morejo uničiti rodovitnosti. Naj bo svota, ki jo plačujemo za demokracijo, še tako velika, jutri bomo imeli dosti časa in prostora da zadostimo vsem potrebam.

Kri in zemljo, katero izgubljamo, je lahko dobiti nazaj, če le ne izgubimo srca. Meč ubija le ljudi ki so izgubili pogum.

Babilon, Francija, Atika, Sirakuza, rimsko cesarstvo in veliki kalifat so izgubili upanje, ko so padli.

Bizanc se je zdrobil, Španska je strohnela in večje slave so sledile njih napakam. Civilizacija je vzvišena nad slučajem nesreče.

Antej, titan, je bil naš oče in verni pokolenju se dvigamo vedno višje pri vsakem porazu.

Zgodovina je z vzdihljaji posejana pot triumfa, po kateri si je človek pridobil svoje sile ter spoznal svoje dolžine z merjenjem podelovanih bremen.

Plemena, ki so dala iz rok svojo integriteto, so se prva pomehkužila glede osvojevanj. Razsipnost in zanemarjanje samega sebe jih je izčrpalo v njih zarjavelih oklepih.

Čiste, poštene, robustne države si hitro opomorejo od ran ter pričnejo z boljšim, čistejšim delom.

Če si je mogla kruta preteklost zmagoslavno priboriti pot iz njenih razvalin, si mi prav gotovo lahko opomoremo od vsake nesreče, katero je povzročil naš lastni ženij.

Naj sedanji konflikt in z njim zvezana razdejanja iz bližine izgledajo še tako velikanska, se dosedaj še ni napravilo nobene neposredne, nepopravljive škode napredku samemu.

Naj se ubije še enkrat toliko junaških mož, naj se nabaše v topove dvakrat toliko bilijonov kot se ji je že izstrelilo in vendar ne bo izčrpana preosnovalna zmožnost glavnih vojskujočih se.

Ubite ali pohabite makar petdeset milijonov uspešnih in drugo desetletje bo napolnilo zev z avtomatičnimi stroji; povečajte izdelek preostalega telesa, ki bo ekonomičen s hitrejšim, varnejšim orodjem; izbrišite krvavo-rdeči dolg.

Prebivalstvo samo posebi ni sila; veliki roji Kitajske in Indije so že pred dolgim časom ugotovili to dejstvo.

Podjetnost, lokomotive in ustrajnost — vseučilišča, dinamo-stroji in ambicija, — turbine, tiskarsko črnilo, mikroskopi, para in elektrika, — to je alhimistična formula, potom katere moremo toliko te rodovitne zemlje kot se nam poljubi izpremeniti v novo obljubljeno deželo.

Vsako neobdelano polje ima denar v korenimah svoje trave. Vsak neporabljen vodopad je reka denarja in vsak lenivi intelekt ga gromadi v sebi, ker ne pride drugim v dobro.

Poljedelski stroji, železnice in tvornice so ustvarile več bogastva v zadnjem stoletju kot pa so ga mogla spraviti skupaj vsa stoletja ročnega dela.

Kolo in žica bosta popravila vso sedanjo materijalno škodo.

Domišlijija ne bo odplačala vojnih dolgov.

Drzni duhovi so bogatejši kot pa zlati rovi.

Bogastvo sveta je v naši lastni glavi.

Dober izgovor.

Neki odvetnik je odšel na deželo, da se oglasi pri nekem klijentu. Ko se je zopet vrnil, je našel povsod znamenja postopanja in lenobe od strani njegovega mladega pomočnika.

— Thomas, danes se še niste dotaknili tega pisalnega stroja, — je vzkliknil mož postave.

— Gospod, — je vzkliknil uradnik. — Rabil sem ga komaj pred eno uro.

— Kako pa je to, — je rekel delodajalec, — da je na stroju pajčevina in da gre mreža naravnost preko tipk?

— Gospod — je odvrnil dečko, — hočem vam povedati resnico. V stroju je bila muha in ker nisem hotel izgubljati časa, da bi jo privlekel ven, — sem — ujel pajka ter ga dal v pisalni stroj.

Vestno zdravilo dela čudeže.

Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let nenavadno zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupcih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavljali naraščanju cen vseh potrebščin in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zaostale stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja žensk ali pri majnarjih in drugih delavcih, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepričal o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklinam itd. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče antiseptično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,
Manufacturing Chemist,
1333--1343 SO. ASHLAND AVE., CHICAGO, ILL.

Rodinove misli o umetnosti.

Spisal dr. Vojeslav Molè.

Ogledoval sem pred par leti v družbi znanega slikarja Giottove freske v florentinski cerkvi S. Croce in sem se čudil, kako malo razumevanja ima ta moderni umetnik za dela enega največjih duhov italjanske in vse zgodovine umetnosti sploh. Zdaj bi se mu ne čudil več. Občeval sem mnogo z umetniki ter spoznal, kako malo so subjektivni. Na ves svet in tudi na vsako umetniško delo zro sami skozi prizmo svojega lastnega umetniškega čustvovanja, in četudi je njihova lastna osebnost mnogokrat silna in nenavadna, vendar niso zato njihovi nazori nič manj enostranski. Znan je na primer Böcklinov izrek, da portret sploh ni umetnost. Le včasih se rodi tudi med umetniki genij, ki ni genijalen samo v svojem lastnem ustvarjenju, ampak obvladuje in pojmuje vse umetniške pojave ter ima za vse genijalno razumevanje. Takšen je pač moral biti Rembrandt, ki je zbiral z največjo ljubeznijo vse umotvore, kar jih je sploh lahko dobil v roke: od perzijskih proprog, orijentalskih mečev in čelad, kostumov in posod pa do Rafaelovih, Mantegnovih in Michelangelovih risb ter bakrorezov Marka Antonija in Rubensovih skic in slik, ne da bi bila pri tem količkaj trpela njegova lastna intuicija in samostojnost.

In podobno vseobsežen in obenem tudi samostojen duh je Rodin, pač najsilnejša umetniška individualnost našega časa. Bila je srečna misel, ki so je imel Rodinov prijatelj Paul Gsell, ko je izdal v knjigi svoje pogovore z Rodinom o umetnosti. Zanimivo je zreti, kako se zrealita svet in umetnost v duši tega genija, ki mu je vsak košček stvarstva le del sna, ki ga sanja božanstvo. Ogromna sila in samostojnost govorita iz teh misli; in zato sem izbral najznačilnejše med njimi ter jih podajam tukaj v slovenski obliki.

Ko sta se Rodin in njegov prijatelj izprehajala po vrtu, sta krikmila na ribniku dva laboda s svojim nelepim glasom in Rodinov prijatelj je omenil, da je labod ptič brez inteligence.

Rodin se je nasmehnil in rekel: "Ima inteligenco linij in ta zadostuje!"

* * *

Vedno sledim naravi ter ji nikoli nočem ničesar ukazovati. Edina moja ambicija je, biti jej suženjsko zvest.

* * *

Mavčev odlitek oddaja samo zunanjost; jaz pa oddajam tudi duha, ki je ravno tako tudi del narave.

Jaz vidim vso resnico in ne samo ono, ki je na površini.

Jaz naglašam linije, ki najbolje izražajo duševno stanje, katero tolmačim.

* * *

Zagotavljam vam, da umetnik ne vidi narave takšne, kakršna se splošno zdi, zakaj njegova emocija mu pod videzom odkriva notranje resnice.

Sicer pa je v umetnosti edini princip: kopirati ono, kar se vidi. Ni recepta, po katerem bi se dala narava lepšati.

Gre samo za to, da se vidi.

Seveda ne ustvari zadnje vrste človek s kopiranjem nikoli umotvora, in sicer zato ne, ker gleda, ne da bi videl; in četudi minucijozno zaznači vsako malenkost, ostane uspeh vendar le plitev in brez značilnosti. Umetnikova obrt pa ni ustvarjena za srednje vrste ljudi, ki jim najboljši nasveti ne morejo podariti talenta.

Umetnik pa vidi: to se pravi, da čita njegovo oko s srcem v globinah prsi narave. Zato ne sme umetnik nikomur drugemu verjeti, kakor samo svojim očem.

* * *

Jaz sem kakor ona rimska pevka, ki je odgovorila roganju množice: "Equitibus cano!" Jaz pojem samo za vitese! to se pravi, za izvedence.

* * *

Kar splošno imenujemo v naravi grdo, postane lahko v umetnosti velika lepota.

* * *

V umetnosti je lepo edino to, kar je značilno.

* * *

Značilnost je intenzivna resnica vsakega poljubnega naravnega pojava, grdega ali lepega: lahko bi jo imenovali dvojno resnico, ker je notranja resnica, izražena z vnanjo; duša, čustvo, ideja je, kar izražajo poteze v obličju, kretnje in čini človeškega bitja, ton neba, linija obzorja.

Za velikega umetnika pa je v naravi vse značilno, zakaj svoboda njegovega opazovanja spoznava tajni smisel vseh stvari.

Kar pa se smatra za grdo v naravi, je mnogokrat značilnejše od onega, kar se smatra za lepo, zakaj iz skrčenih potez bolehne fiziognomije, iz izpranosti pregrešne krinke, iz vsake deformacije, iz vsake venitve govori notranja resnica veliko razločneje kakor iz zdravih in pravilnih potez.

Ker pa ustvarja edinole moč značilnosti lepo v umetnosti, se dostikrat pripeti, da je kakšna stvar tem lepša v umetnosti, čim grša je v naravi.

Grdo je v umetnosti samo ono, kar je neznačilno, to se pravi, kar ne nudi nobene resnice, niti zunanje, niti notranje.

Grdo je v umetnosti samo ono, kar je umetno, kar hoče biti prijetno ali lepo, namesto da bi bilo izrazito, kar je nebrzdano in dragoceno, kar se smeji brez povoda, kar se pači brez potrebe, kar se zvija in košati brez vzroka, vse ono, kar je brez duše in resnice, vse ono, kar je samo parada lepote in ljubkosti, vse, kar laže.

* * *

Za umetnika, ki je vreden tega imena, je v naravi vse lepo.

* * *

Umetnosti modeliranja me je naučil neki Constant, ki je delal v onem ateljeju za dekoracije, kjer sem začel delati tudi jaz kot kipar.

Gledal me je nekoč, ko sem oblikoval v ilovici kapitel, okrašen z listjem.

"Rodin", mi je dejal, "slabo delaš. Vsi tvoji listi se zde v ravnini. In zato se ne zde resnični. Napravi tako, da bodo obrnjeni s špico proti tebi, da dobiš, ko jih gledaš, vtis globine."

Ubogal sem ta nasvet in sem se začudil uspehu, ki sem ga imel.

"Zapomni si dobro, kar ti pravim", je nadaljeval Constant. "Kadar se odslej lotiš kiparjenja, ne glej nikoli oblik v širini, temveč vedno v globini. Zadostuje naj ti površina enaka krajcu voluma, enaka manj ali bolj široki špici, obrnjeni proti tebi. Tako se naučiš umetnosti modeliranja."

* * *

In spoznal sem, da so se držali Grki ravno te metode modeliranja. In gotovo se imajo njihova dela ravno tej tehniki zahvaliti za svojo silo in svojo drhtečo gibčnost.

* * *

Kakor se to zdi paradoksno, se vendar veliki kiparji ravno tako koloristi kakor dobri slikarji, ali bolje, dobri graverji.

Izkoriščajo tako spretno vse pripomočke reliefa, spajajo tako dobro smelost svetlobe s skromnostjo sence, da so njihove skulpture okusne kakor najbolj blesteči akvaforti.

Zakaj barva je — in do tega zaključka sem hotel priti — nekako cvet lepega modeliranja. Ti dve lastnosti sta vedno združeni in oni dve dajeta vsem kiparskim umotvorom bleščeči videz živega mesa.

* * *

Ni umetnosti brez življenja. Če hoče kipar izraziti radost, bolest ali kakršnokoli starst, nas ne more ganiti, če ne zna predvsem vdihniti bitjem, ki jih ustvarja, življenja. Zakaj, kaj bi nam pač bila radost ali bolest mrtvega objekta — kosa kamena? Iluzijo življenja pa daje naši umetnosti dobro modeliranje in gibanje. Ti dve lastnosti sta kakor kri in dihanje vseh lepih del.

* * *

Gibanje je prehod iz enega položaja v drugega. Ta preprosta opazka, ki se zdi banalna, je ključ k vsemu misteriju.

Gotovo ste čitali v Ovidu, kako se je izpremenila Dafnis v lavor in Prokne v lastovko. Ljubeznivi pisatelj nam pokazuje telo prve, kako se pokriva s skorjo in z listjem, in ude druge, kako se zagrinjajo s perjem, tako da vidimo v obeh še ženski, ki prenehavata biti ženski, in drevo, oziroma ptico, v kar se izpreminjata. Spominjate se gotovo tudi, kako se v Dantejevem "Peklu" zaganja kača v telo pogubljenca in se sama izpreminja v človeško telo, medtem ko se človek sam izpreminja v kačo. Veliki poet opisuje ta prizor tako genijalno, da zasledujemo v obeh bitjih boj obeh narav, ki se progresivno pronikata in medsebojno nadomestujeta.

Podobna je v splošnem metamorfoza, ki jo izvršuje slikarski kipar, ko predočuje gibanje v svojih osebah. Predstavlja prehod iz ene poze v drugo: naznačuje, kako prehaja neopazno prvi položaj v drugega. V njegovem delu vidimo še del onega, kar je bilo, in razločujemo že del onega, kar postaja.

* * *

"Ali ste že kdaj natančno opazovali hipne fotografije hodečih ljudi?" je vprašal Rodin.

Pritrdil sem mu.

"Kaj ste torej opazili?"

"Da se nikoli ne zde hodeči. Zdi se sploh, kakor da stoje nepremično na eni nogi ali pa skačejo po eni nogi."

"Dobro! In zdaj vzemiva primer mojega svetega Janeza. Medtem ko ima pri meni obe nogi na tleh, bi bržkone hipna fotografija po modelu, ki bi izvršil isto gibanje, pokazala zadnjo nogo že vzdignjeno in nosečo se proti prvi. Ali pa nasprotno ne bi bila prva noga še na tleh, če bi zadnja noga zavzemala na fotografiji isti položaj kakor pri mojem kipu.

Raditega pa bi nam ta fotografirani model nudil bizarni prizor človeka, ki ga je naenkrat zadela kap in je okamenel v svoji pozi, kakor se zgodi v ljubki Perraultovi povesti slugam Lepotice v Spečem Gozdu, ki vsi naenkrat okamene v položaju svojih opravil. —

To pa ravno potrjuje, kar sem vam hotel povedati o gibanju v umetnosti. Če se zde na hipnih fotografijah osebe, četudi sredi dejanja, naenkrat pritrjene v zrak, je vzrok v tem, da so bili vsi deli njihovega telesa oddani natančno v istem dvajsetem ali štiridesetem delu sekunde; ni pa na njih, kakor v umetnosti, progresivnega razvoja kretnje.

* * *

Umetnik je oni, ki je resničen, in fotografija je, ki laže; zakaj v resnici se čas nikoli ne ustavlja; in če se umetniku posreči izraziti impresijo kretnje, ki se izvrši v več hipih, je njegovo delo gotovo manj konvencijonalno od znanstvene slike, kjer je čas naenkrat ustavljen.

* * *

Kadar spajajo slikarji in kiparji v eni sami figuri različne faze dejanja, ne postopajo niti z logičnimi sklepi, niti umetnoprisiljeno. Naivno izražajo, kar čutijo. Njihova duša in roka je sama postavljena v smer kretnje in le instinktivno izražajo njen razvoj.

Kakor v vsej umetnosti, je tudi tukaj odkritosrčnost edino pravilo.

* * *

Ljudje si mnogokrat predstavljajo, da je risba lahko lepa sama po sebi. Lepa pa je samo vsled resnic, vsled čustev, ki jih izraža.

* * *

Risba je v umetnosti isto, kar je stil v literaturi. Stil, ki se pači in zvija, da bi obrnil pažnjo nase, je slab. Edino oni stil je dober, ki čitatelj pozabi nanj, da koncentrira nad obdelovano tvarino, nad emocijo vso svojo pažnjo.

* * *

V resnici ni niti lepega stila, niti lepe risbe, niti lepe barve; samo ena lepota je, lepota izražene resnice. Kadar pa se izražajo resnica, globoka ideja, mogočno čustvo v literarnem ali umetniškem delu, tedaj je samoobsebi umevno, da je stil ali barva in risba izborna; to lastnost pa jim daje samo odblesk resnice.

Občudujemo Rafaelove risbe in po vsej pravici; toda ne radi njih samih jih moramo občudovati, ne radi linij, ki so spravljene z večjo ali manjšo spretnostjo v ravnotežje; ljubiti jih moramo radi njih pomena. Kar jih dela tako dragocene, je solnčni dušni mir, s katerim so zrle v svet Rafaelove oči in so ga izražale njegove roke, ter ljubezen, ki se izliva iz njegovega srca na vso naravo. Oni, ki so si brez njegove delikatnosti hoteli izposoditi pri mojstru iz Urbina njegove linearne kadence in geste njegovih oseb, niso ustvarili nič drugega, kakor samo dolgočasne, neresnične posnetke.

Kar moramo občudovati v Michelangelovih risbah, niso poteze same, drzne skrčitve in učena anatomija, temveč mračna in obupna mogočnost tega Titana.

* * *

Če pravim, da se mora pri umotvoru pozabiti na tehnično stran, nikakor ne mislim, da umetnik nikakor ne potrebuje tehničnega znanja.

Nasprotno, obvladati mora tehniko tako zelo, da lahko zakrije, ko jo ima v oblasti. Brezdvomno so za množico žonglerji, ki izvršujejo s svojim svinčnikom fiorituro ali kopičijo gore mamečih pirotehničnih barv, ali pa pišejo fraze, okrašene z bizarnimi besedami, najspretnejši ljudje na svetu. Največja težkoča in vrhunec umetnosti pa je: risati, slikati, pisati naravno in preprosto.

* * *

"Po vašem mnenju je torej napačna misel, da ne bi mogel biti isti umetnik hkratu dober kolorist in dober risar?"

Gotovo, in res ne vem, kako je lahko nastal ta predsodek, ki uživa še dandanes takšno veljavo.

Če so mojstri izraziti, če nas ganejo, je jasno, da zato, ker obvladujejo vsa sredstva izražanja, ki so jim potrebna.

Ravnokar sem vam to pokazal pri Rafaelu in Rembrandtu. Isto se lahko dokaže pri vseh velikih umetnikih.

Očitali so naprimer Delacroixu, da ne zna risati. Resnično pa je ravno nasprotno, da se namreč njegova risba čudovito spaja z njegovo barvo: kakor ta slednja je trgana, mrzlična, prenapeta; je živahna in valovita; kakor barva je včasih blazna: in ravno takrat je najlepša. Kolorita in risbe se ne more občudovati drugega brez drugega, ker tvorita skupaj le eno celoto.

Kar moti polizvedence, je to, da priznavajo samo eno vrsto risanja: Rafaelovo; ali pa pravzaprav ne občudujejo Rafaelovih risb, ampak one njegovih posnemovalcev Davida in Ingresa. V resnici je toliko vrst risanja ter koloritov, kolikor je umetnikov.

Albrecht Dürer ima, pravijo včasih, trdo in suho barvo. Nikakor ne. Toda je Nemec; on posplošuje; njegove kompozicije so precizne kakor logične konstrukcije; njegove osebe so trdne kakor bistveni tipi. Zato je njegova risba tako naglašena in njegova barva tako samooblastna.

Holbein je iz iste šole; njegova risba nima florentinske gracijoznosti; njegov kolorit nima beneškega šarma; črta in barva pa imata pri njem takšno silo, resnobo in notranji smisel, kakršnih ne najdemo morda pri nobenem drugem slikarju.

Sploh pa se lahko reče, da je pri zelo refleksivnih umetnikih, kakršna sta dva poslednja, risba posebno tesna in stroga kakor matematična resnica.

Pri drugih umetnikih pa, pri onih, ki so poetje srca, kakor Rafael, Corregio, Andrea del Sarto, je linija gibkejša in ima barva več prikupljive ljubkosti.

Pri onih slednjič, ki jih imenujemo navadne realiste, to se pravi, pri katerih je čustvovanje bolj zunanje, na primer pri Rubensu, Velasquezu, Rembrandtu, je linija bolj živahna, včasih osorna, včasih mirna, barva pa poje včasih solnčne fanfare, včasih pa le še trepeče v sordinah meglá.

Sredstva izražanja ženijev se torej ravnotako razlikujejo med seboj, kakor njihove duše, in nikakor ne moremo trditi, da sta pri nekaterih izmed njih risba in kolorit boljša ali slabša kakor pri drugih.

* * *

Skušajmo umevati velike mojstre, ljubimo jih, opajajmo se z njihovim genijem, pazimo pa, da jih ne etiketiramo kakor farmacevt svoje drože.

* * *

(Pride še.)

Zanimivosti.

Obletnica "Maine".

V četrtek 14. februarja je minilo 20 let, ko se je pripetila velikanska razstrelba na bojni ladji Združenih držav "Maine", ki je bila zasidrana v havanskem pristanišču na Cubi. Velikansko število ameriških mornariških vojakov je postalo žrtev te razstrelbe in baš radi tega je nastala vojna med Združenimi državami in Španijo, ki je trajala štiri mesece in katere posledica je bila, da je Cuba postala republika, Porto Rico in Filipini pa so prešli v last Združenih držav.

Kaznovani oderuh.

Iz Milwaukee, Wis., se poroča: Pincus Friedman, ki je čistega židovskega pokoljenja in temu primerno tudi umazan, je bil prepeljan v državne zapore, ker je skrival že več mesecev 15 ton sladkorja, čakajoč na višje cene, da bi zamogel potegniti svojim bližnjim kožo z glave. Tajna policija vlade je našla zalogo in odpeljala oderuha na varno. Sladkor se je prodal potem med razne zavode mesta.

Voda v skalah in starost planetov.

Novo idejo glede ocenjenja fizičnih razmer na planetih je sprožil M. Veronnet pred Akademijo znanosti v Parizu tekom ene zadnjih sej. Utemeljil je svojo teorijo na kalkulaciji glede množine vode, ki je vsebovana v skalovju, kot je granit ali porfir, predno postaneta oba popolnoma suha.

Rekel je, da je bila na luni voda popolnoma absorbirana vsled počasne difuzije, ko se je skalovje polagoma ohladilo. Planet Venus je še vedno obdan od gostega plašča pare, dočim se ni še nobena voda kondenzirala na površini Merkurja, kateri planet se še vedno nahaja v stanju, ko se njegovo geološko življenje še ni pričelo ter se niso stvorili na površini še nobeni oblaki.

Posebno naznanilo.

Doktor Cowdrick, največji špecialist, je prinesel s seboj v Cleveland vse svoje čudodelne stroje za zdravljenje bolnih mož in žen. Tukaj bo nadaljeval isti uspešni način zdravljenja, kakor ga je uporabljal v najboljših klinikah v Evropi. Poleg tega ne računa nič za nasvete in preišče vsako bolno osebo z X-žarki brezplačno ako se pusti potem pri njem zdraviti. Vseeno je, kdo in kako Vas je zdravil, ali kako dolgo ste še bolni: pridite k temu velikemu špecialistu in pokažit mu, kaj more za Vas storiti.

Ali imate bolečine v želodcu, ali imate katar? Bolečine na ledvicah, ali v crehurju, na jetrah? Revmatizem, glavobol, zaprtje? Nečisto kri, bolečine in tažave. Slabost, nervoznost, onemoglost, kile, kašelj, slaba pljuča, privatne bolezni itd.

Vaša priložnost.

Sedaj imate priliko, da vprašate za svet velikega špecialista, ki Vas preišče natanko z X-žarki. Še nikdo ni nudil tako lepe prilike bolnim moškim in ženskam v tem mestu. Nujno Vas pozivljemo, da na takoj vprašate za svet. Ne čakajte: odlašanje je nevarno.

ZA $1000.00 X-ŽARKOV SE RABI ZA PREISKAVO IN ZDRAVLJENJE

AKO STE BOLNI.

Pridite takoj in pustite se natanko preiskati po tem špecialistu; potem bodete vedeli za Vašo pravo bolezen in ako morete ozdraveti.

DOCTOR COWDRICK, Specialist

1047 East 9th Street 6th Floor Betw. Euclid & Prospect, Cleveland, O.

Čitajte, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Naši zastopniki, ...

kateri so pooblaščeni pobirati naročnino za dnevnik "Glas Naroda". Naročnina za "Glas Naroda" je: za celo leto $3.50, za pol leta $2.00 in za četrt leta pa $1.00. Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom priporočamo.

San Francisco, Cal.: Jakob Lovšin.
Denver, Colo.: Louis Andolšek in Frank Škrabec.
Leadville, Colo.: John Hočevar.
Pueblo, Colo.: Peter Culig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.
Salida, Colo. in okolica: Louis Costello.
Somerset, Colo.: Math. Kernely.
Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.
Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.
Aurora, Ill.: Jernej B. Verbič.
Chicago, Ill.: Jos. Bostič, Jos. Bliah in Frank Jurjovec.
Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zaletel.
La Salle, Ill.: Matija Komp.
Livingston, Ill.: Mih. Cirar.
Mascoutah, Ill.: Fr. Augustin.
Nocomis, Ill. in okolica: Math. Gaishek.
North Chicago, Ill. in okolica: Anton Kobal in Math. Ogrin.
So. Chicago, Ill.: Frank Černe.
Springfield, Ill.: Matija Barborič.
Waukegan, Ill. in okolica: Math. Ogrin in Frank Petkovšek.
Cherokee, Kans.: Frank Režisnik.
Franklin, Kans. in okolica: Frank Leskovic.
Kansas City, Kans.: Geo. Bajuk in Peter Schneller.
Ringo, Kans.: Mike Pencil.
Kitzmiller, Md. in okolica: Frank Vodopivec.
Baltic, Mich.: M. D. Likovich.
Calumet, Mich. in okolica: M. F. Kobe, Martin Rade in Pavel Shaltz.
Chisholm, Minn.: Frank Govže, Jak. Petrich.
Ely, Minn. in okolica: Ivan Gouže, Jos. J. Peshel, Anton Poljanec in Louis M. Perušek.
Eveleth, Minn.: Louis Govže in Jurij Kitze.
Gilbert, Minn. in okolica: L. Vesel.
Hibbing, Minn.: Ivan Pouše.
Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.
St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.
Klein, Mint.: Gregor Zobec.
Great Falls, Mont.: Math. Urih.
Roundup, Mont.: Tomaš Paulin.
Govanda, N. Y.: Karl Sterniša.
Little Falls, N. Y.: Frank Gregorka.
Barberton, O. in okolica: Math. Kramar.
Bridgeport, O.: Michael Kočevar.
Collinwood, O.: Math. Slapnik.
Cleveland, O.: Frank Sakser, Jakob Debevc, Chas. Karlinger, Frank Meh in Jakob Resnik.
Lorain, O. in okolica: Louis Balant in J. Kumše.
Niles, O.: Frank Kogovšek.
Youngstown, O.: Anton Kikelj.
Oregon City, Oreg.: M. Justin in J. Misley.
Allegheny, Pa.: M. Klarich.
Ambridge, Pa.: Frank Jakše.
Besemer, Pa.: Louis Hribar.
Broughton, Pa. in okolica: Anton Ipavec.
Burdine, Pa. in okolica: John Demšar.
Canonsburg, Pa.: John Koklich.
Conemaugh, Pa.: Ivan Pajk, Vid Rovanšek.
Claridge, Pa.: Anton Jerina in Ant. Kozoglov.
Export, Pa.: Louis Supančič.
Forest City, Pa. Mat. Kamin in Fr. Leben.
Farell, Pa.: Anton Valentinčič.
Greensburg, Pa. in okolica: Frank Novak.
Hostetter, Pa. in okolica: Frank Jordan.
Imperial, Pa.: Val. Peternel, box 172.
Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.
Luzerne, Pa. in okolica: Anton Osolnik.
Manor, Pa. in okolica: Fr. Demšar,
Moon Run, Pa.: Frank Maček in Fr. Podmilšek.
Pittsburgh, Pa. in okolica: U. R. Jakobich, Z. Jakshe, Klarich Mat., I. Magister.
Reaing, Pa. in okolica: Fr. Špehar.
South Bethlehem, Penna.: Jernej Koprivšek.
Steelton, Pa.: Anton Hren.
Turtle Creek, Pa. in okolica: Frank Schifrer.
West Newton, Pa.: Josip Jovan.
Willock, Pa.: J. Peternel.
Murray, Utah in okolica: J. Kastelic.
Black Diamond, Wash.: G. J. Porenta.
Davis, W. Va. in okilica: John Brosich in John Tavželj.
Brosich in John Tavželj.
Korenchan.
Milwaukee, Wis.: Andrew Fon in Josip Tratnik.
Sheboygan, Wis.: Anton Ilc, John Stampfel in H. Svetlin.
West Allis, Wis.: Anton Demšar in Frank Skok.
Rock Springs, Wyo.: Frank Fortuna, A. Justin in Valentin Marcina.

Jugoslovanska Katol. Jednota

SLOV. KAT. JUGO. JED. 1898

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106 Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N. E. Pittsburgh, Pa.

NADZORNIKI:

JOHN GOUŽE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ. 9641 Ave. "M" So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNINI:

GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Ely, Minn., Box 480.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr., 432 — 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624 — 2nd Ave., W. Duluth, Minn.
MATT. POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUŽEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN. 6024 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Station RFD. Box 17. Denver. Colo.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev, kakor tudi denarne pošiljatve, naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pritožbe pa na predsednika porotnega odbora.

Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bode oziralo.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijskih posestev vseh velesil.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE $3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZEDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET, CENA $3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGRSKE Z ITALIJO. — CENA JE 25 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Ameriških in Canadi.

Ustanovljena 1. januarija 1903 v Calumet, Michigan.

Inkorporirana 11. junija 1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisnikar: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELIČ, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBICH, 417 Osceola St., Laurium Mich.
LUKAS STEFANEC, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEZ, 268½ First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članic naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geshel, Slovenic Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.

Denarne pošiljatve naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas First National Bank, Calumet, Mich.

Prošnje za nove pristople člane in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefanez, 268½ First Ave., Milwaukee, Wis.

Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

IZ GLAVNEGA URADA SLOVENSKO HRVATSKE ZVEZE.

SPREMEMBE V ČLANSTVU.

Društva sv. Jožefa, št. 1.

Pristopili: Jakob Paulin, cert. št. 4136, star 22 let; John H. Bačar, cert. št. 4135.

Umrl: John Gazvoda, cert. št. 3897.

Društvo sv. Matije, št. 2.

Umrl: Frank Mohor, cert. št. 2599.

Društvo sv. Lovrenca, št. 7.

Pristopil: Anton Kuzma, cert. št. 4137, star 29 let.

Zopet sprejet: Math Grabek, cert. št. 3565.

Izločen: Martin Zlogar, cert. št. 3342.

Umrl: Frank Intihar, cert. št. 3634. — Vzrok smrti: pobit v rudokopu.

Društvo sv. Ivana, št. 8.

Suspendiran: Tom Stefanac, cert. št. 956.

Društvo sv. Ana, št. 10.

Pristopila: Louise Pashich, cert. št. 4138, stara 25 let.

Društvo sv. Ana, št. 11.

Pristopile: Marija Lobe, cert. št. 4139, stara 38 let; Margareta Černivec, cert. št. 4140.

Umrla: Anna Snajder, cert. št. 1375.

Društvo sv. Trojstvo, št. 13.

Odstopil: Ivan Rajkovich, cert. št. 1495

Društvo sv. Obitelj štev. 14

Pristopil: John Markanjevich, cert. št. 4141, star 27 let.

Suspendiran: J. Gašparac, cert. št. 2693.

Društvo sv. Jožefa, št. 15.

Suspediran: Marko Tomičić, cert. št. 3804.

Dr. sv. Matere Božje Lurdske, št. 16.

Izločena: Josephina Stimac, cert. št. 1913.

Društvo sv. Cirila in Metoda, št. 17.

Pristopil: John Jacovich, cert. št. 4143, star 26 let.

Suspendiran: John Pavlich, cert. št. 3890.

Društvo sv. Barbare, št. 19.

Suspendiran: Joseph Lunder, cert. št. 3467.

Društvo sv. Petra, št. 20.

Pristopila: Josephina Zoretich, cert. št. 4142, staar 25 let.

Zopet sprejet: Frank Gregorich, cert. št. 2102.

Društvo sv. Jeronima, št. 22.

Zopet sprejeti: Frane Rončevich, cert. št. 3151; Mile Bilič, cert. št. 4029.

Izločen: Mike Sortič, cert. št. 3874.

Društvo Podporna Zveza Slovenskih Fantov, št. 23.

Zopet sprejeti: Math Stopar, cert. št. 2834; Anton Novak, cert. št. 3312; Jakob Bukovac, cert. št. 3710; Jakob Novak, cert. št. 3746; Louis Klanjšnek, cert. št. 3887; John Kostelic, cert. št. 4013; Frank Turk, cert. št. 4059; Jos. P. Agnich, cert. št. 3892.

Suspendirani: John Stukel, cert. št. 1780; Joseph Smrekar, cert. št. 3744; Math Smrekar, cert. št. 3742; Frank Matkovich, cert. št. 3878; Peter Černič, cert. št. 4039.

Izločen: Joseph Agnich, cert. št. 3726.

Društvo sv. Petra in Pavla, št. 24.

Pristopili: Luka Krmpotich, cert. št. 4144, star 24 let; Anton Poernich, cert. št. 4145, star 23 let; Frank Cicak, cert. št. 4166.

Zopet sprejet: Ivan Bukovac, cert. št. 3025.

Suspendirani: J. Butina, cert. št. 3228; M. Pleše, cert. št. 3442; L. Sriča, cert. št. 3617; K. Hlača, cert. št. 3671; M. Pintar, cert. št. 4127. —

Z bratskim pozdravom

Anton Geshel, tajnik.

SEJA GLAV. IZVRŠUJOČEGA ODBORA, DNE 4. FEBR. 1918.

Glavni predsednik otvori sejo ob 3. uri popoldne. — Prisotni odbor je sledeči: glavni predsednik, Frank Gregorich, glavni tajnik, Anton Geshel, pomožni tajnik, Math Ozanich ter glavni blagajnik, Vincent Arbanas.

Preide se na izplačilo smrtne poškodbe, Andro Brozovicha, člana društva št. 8, umrl dne 6. januarja 1918. Izplača se smrtnina Margareti Brozovich, $800.00.

Ana Snajdar, članica društva št. 11, Ely, Minn., umrla dne 4. januarja 1918. Izplača se soprogu Josephu Snajdar, $800.00.

Math Stanuga, član društva štv. 8, soprogi Ani, za njen delež, $100.00.

Za pogrebne stroške odobreno Johnu Ostermanu, članu društva št. 21, soproge, $100.00.

Odobrena poškodba Martin Choppa, člana društva št. 9, za operacijo kile, $50.00.

Odobrene bolniške nakaznice:

Dr. št. 1: George Struteel, Joseph Turk, John Plauts, Joseph Vidmar, Peter Majher, Frank Zalets, George Metesh, Peter Pasich, John Skurja, John Kesner in John Vies.

Dr. št. 2: Marija Rozman in Math Cibashek.

Dr. št. 6: Mane Stanich, Math. Mihelich.

Dr. št. 7: Frank Pucel.

Dr. št. 8: John Frankovich, Peter Shuty, John Chichac, John Rozman, Frank Stimac, Math Rozman, John Svetich in Paul Vrbanich.

Dr. št. 9: Joseph P. Chop, Martin Bolf, Jacob Mihelchic, Frank Bolf, Stive Jakovats, Martin Chop, Anton Stimac, Anton Mihelchic, Izidor Grgurich in John Repinac.

Dr. št. 10: Katarina Babich, Any Baehr in Anny Gasparovich.

Dr. št. 11: Franciska Tomsich.

Dr. št. 14: Mile Malkovich, Frank Crnkovich.

Dr. št. 15: Paul Stimac.

Dr. št. 16: Manda Borich.

Dr. št. 20: John Logan, John Shutej.

Dr. št. 21: Frank Pajnich, Luka Miškulin.

Dr. št. 22: Frank Vranich, John Jurajevich, Frank Biondich.

Dr. št. 23: Jacob Musich, Math Sprajcer, John Kambich in Luis Stopar.

Dr. št. 24: Toma Sporchich, John Rozman, Lovrene Biondich in Nik Perslin.

Razni stroški odobreni:

S. C. Chynoweth, za zavarovalnino $121.50.

Croatian Printing Co., $21.00.

Mary Miglio, za pranje, $1.25.

Mich. State, Telefon Co. $2.00.

First Nat. Bank, Calumet, za Safety Box, $2.00.

Mike Borgo, najemnina, $10.00.

Neodobrene bolniške nakaznice:

Paulu Ozanich, član društva št. 2, ker se ni dotični prijavil dr. tajniku kot o pravila S. H. Z. zahtevajo.

Frank Moharju, članu istega društva, se preloži do časa, dokler se iznajde komur da se izplača.

Josephu Bukovichu, članu društva št. 24, se preloži, ker ni jasno, komu da se izplača podpora.

Petru Svetichu, članu drštva št. 7, ker je bil dotični suspendiran in v času suspendacije obolel, se po pravilih S. H. Z. podpora odbija.

Glavni blagajnik Vincent Arbanas, izjavlja glede bondov, kar je bilo na 6-mesečnih računih sprejeto, da se vzamejo, in sicer pri U. S. Steel Corporation za $6000 in so kupljeni po $98.25; od Michigan State se jih vzame za $3000.00.

Glavni predsednik govori radi zaključka na šestmesečni seji, za bodoče Glasilo S. H. Z. in imenuje tri odbornike, da pregledajo, kako bi se moglo priti najlažje do Glasila.

Ti člani so: Paul Shalts, Anton Geshel in Math Ozanich.

S tem je dnevni red izrčpan, in predsednik zaključi sejo ob šesti uri zvečer.

Bodoča seja se vrši 4. marca 1918.

Math. Ozanich, zapisnikar.

RAČUN MED DRUŠTVI IN SLOVENSKO HRVATSKO ZVEZO ZA MESEC JANUAR 1918.

Vplačali: Ime društva:	Svota:	Prejeli: Ime prejematelja:	Svota:	Izplačilo za:
Dr. sv. Jožefa, št. 1	$ 242.88	George Horvat	$ 29.00	Bolniška podpora
		Jakob Stariha	24.00	Bolniška podpora
		Joseph Sunich	19.00	Bolniška podpora
		John Weiss		Bolniška podpora
		Jakob Stariha	50.00	Odškodninska podpora
Dr. sv. Matije, št. 2	83.13			
Dr. sv. Frančiška, št. 5	53.31			
Dr. sv. Nikole, št. 6	94.67	Anton Sepich	18.66	Bolniška podpora
Dr. sv. Lovrenca, št. 7	204.20	Stanislave Korda	18.00	Bolniška podpora
		Joseph Sekula	12.00	Bolniška podpora
Dr. sv. Ivana, št. 8	203.94	Wiliam Mihelich	1.00	Revizija
		Dr. sv. Ivana	1.00	Pristopnina
Dr. sv. Roka, št. 9	379.45	John Rapinac	13.00	Bolniška podpora
		Nick Chopp	25.00	Bolniška podpora
		Peter Šafar	5.00	Bolniška podpora
		Peter Tomac	3.00	Bolniška podpora
		Joseph P. Chopp	38.00	Bolniška podpora
		Martin Bolf	10.00	Bolniška podpora
		Frank R. Bolf	27.00	Bolniška podpora
		Anton Stimac	17.00	Bolniška podpora
		George Raukar	22.00	Bolniška podpora
		Anton Mihelčič	24.00	Bolniška podpora
		Jelena Chopp	20.00	Bolniška podpora
		Roko Mihelčič	1.00	Revizija
		Dr. sv. Roka	1.00	Pristopnina
Dr. sv. Ana, št. 10	100.14	Anna Bačar	20.00	Bolniška podpora
		Katarina Babich	22.00	Bolniška podpora
		Ana Gašparovich	16.00	Bolniška podpora
Dr. sv. Ana, št. 11	117.18			
Dr. sv. Trojstvo, št. 13	63.19			
Dr. sv. Obitelj, št. 14	170.18	Štefan Tomac	26.00	Bolniška podpora
		Mile Maljkovich	36.00	Bolniška podpora
Dr. sv. Jožefa, št. 15	44.78	Anton Šifner	23.00	Bolniška podpora
		Ferdinand Chopp	29.00	Bolniška podpora
Dr. sv. M. B. L., št. 16	90.00	Manda Borich	18.67	Bolniška podpora
		Josephine Stimac	79.00	Bolniška podpora
Dr. sv. C. in M., št. 17	42.64	John K. Grenc	18.00	Bolniška podpora
Dr. sv. S. M., št. 18	26.72			
Dr. sv. Barbare, št. 19	201.43	Peter rijatelj	3.00	Revizija
		Dr. sv. Barbare	3.00	Pristopnina
		John Rojakovich	26.00	Bolniška podpora
		Joseph Skerjanc	29.00	Bolniška podpora
Dr sv. Petra, št. 20	146.77	Frank Lenich	3.00	Revizija
		Dr. sv. Petra	3.00	Pristopnina
Dr. sv. Štefana, št. 21	119.34	Marija Osterman	36.00	Bolniška podpora
		Marija Osterman	700.00	Osmrtnina J. Osterman
Dr. sv. Jeronima, št. 22	158.86	Ivan Dundovich	2.00	Revizija
		Dr. sv. Jeronima	2.00	Pristopnina
Dr. P. Z. S. F., št. 23	139.45	John Ivetz	1.00	Revizija
		Dr. P. Z. S. F.	1.00	Pristopnina
		Math Spreitzer	22.00	Bolniška podpora
		Math Deržaj	15.00	Bolniška podpora
		Jakob Mušich	18.66	Bolniška podpora
Dr. sv. P. in P., št. 24	298.15	Tome Sporčič	20.00	Bolniška podpora
		Lovre Biondich	26.00	Bolniška podpora
		Simon Gorša	15.00	Bolniška podpora
		Ivan Muhar	1.00	Revizija
		Blaž Vukelich	1.00	Revizija
		Marko Babich	1.00	Revizija
		Dr. sv. Petra in Pavla	3.00	Pristopnina
Dr. sv. I. in M., št. 25	43.42			
Skupaj....$3023.83		Skupaj....$1,635.99		

OPOMBA. — Dolžnost članov S. H. Z. je, da vsak točno preišče vsa izplačila. Slučajno, ako kateri zapazi kako neopravičeno izplačilo, naj isto nemudoma naznani na glavni urad zveze.

ANTON GESHEL, tajnik S. H. Z.

Pisma iz ujetništva.

Kje sta moji sestri PAVLINA in ROZALIJA FRITZL? Nahajata se nekje v Brooklynu, N. Y. Prosim, da se mi čim prej zglasita na sledeči naslov:

Ferdinand Fritzl,
vojennopljennyj avstrijskoj armii
Brijanskij Zavod No. 1315,
Russia. Ekaterinoslav.

Prihodnji vojaški poziv.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on Feb. 1, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 15. febr. — Vojni tajnik Baker je danes nanovo pojasnil načrt vojnega departmenta, ko je izjavil, da prihodnjega poziva ne bo izdal prej kot za maj ali pa junij, ko bo pol miljona mož zopet vpoklicanih v narodno armado.

Švedi v nevarnosti.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on Feb. 16, 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

Stockholm, Švedska, 14. febr. Poroča se, da ruski vojaki vprizarjajo grozovita dejanja terorizma na Alandskih otokih.

Zaradi tega so na potu tja en švedski kanonski čoln in dva parnika, da rešijo Švede, katerih lastnina in življenje je v nevarnosti.

Iz Hibbing, Minn. — Mestna policija je bila naprošena, da iznajde, je da se nahaja neki Jožef Bukovec, doma iz Doblič na Kranjskem. Star mora biti okrog 65 let red 15 leti je žival na Hibbingu Za njega bi rad zvedel neki B. B. Bokman iz Tonopah, Nev., ki piše, da čaka tam Bukovca velika dedščina.

Stavka v Baltimore.

Baltimore, Md., 14. febr. — Ne da bi bili katerikoli vladni posredovalci ponudili rešitev in brez naznanila je danes več kot 1000 tesarjev in mizarjev v največji ladjedelnici v Baltimore, odložilo delo.

Iščem svojega strica ANTONA BARAGA. Doma je iz Grahovega pri Cirknici na Notranjskem. Prosim cenjene rojake, ako kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ali se pa naj sam oglasi. — John Kaafel, 291 Greenbush St., Milwaukee, Wis.

(14-16—2)

Gradba ladij.

True translation filed with the post master at New York, N. Y. on Feb. 1 1918, as required by the Act of October 6, 1917.

London, Anglija, 14. februarja Tajnik admiralitete MacNamara je danes naznanil v poslanski zbornici, da je vojni urad privolil, da odpusti 20 tisoč izvežbanih delavcev za grajenje ladij.

SLUŽBO DOBI SLOVENKA, bodisi samica ali vdova z enim otrokom. Plača na mesec $35.00 do $40.00. Moj naslov je:

John Poropat,
Box 422. Salamanca, N. Y.

(16-19—2)

Važno za vsakega.

KADAR želite izvediti za naslov svojih sorodnikov, prijateljev ali znancev,

KADAR želite prodati posestvo, farmo, lote, hišo, pohištvo, trgovino itd.

KADAR želite objaviti krst, ženitve, žalostinko itd.

KADAR želite dobiti delavce ali pomoč v gospodinjstvu itd.

KADAR želite dobiti delo za sebe ali svojega prijatelja ali znanca,

KADAR želite objaviti društvena naznanila,

RABITE VSELEJ "GLAS NARODA"

"GLAS NARODA" dobite v vsaki slovenski naselbini; v vsakem mestu, v vsakem trgu in v vsaki mali vasici v Zedinjenih državah, kakor tudi v Canadi itd.

"GLAS NARODA" je najpriljubljenejši in najbolj razširjeni slovenski list na svetu.

"GLAS NARODA" je razposlan na leto v štirih in pol miljona (4,500.000) izvodih in je torej najboljše sredstvo za oglaševanje.

CENE SO SLEDEČE:

Trikratno iskanje sorodnika ali prijatelja stane	$1.00
Enkratna objava prodaje posestva, hiše, lota itd. stane	$1.00
Enkratno iskanje delavcev stane	$1.00
Enkratno iskanje dela stane	$0.30
Enkratna objava ženitne ponudbe, žalostinke ali kaj enakega stane	$1.00
Enkratno društveno naznanilo stane	$0.50

Slovenskim trgovcem naredimo posebno ugodne cene pri stalnih oglasih.
Naročilom je poslati vselej tudi denar.

NASLOVITE NA: "GLAS NARODA"

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

Rojaki, vpoštevajte naše geslo, da ne sprejmemo oglasov, ako jih spoznamo za dvomljive in s tem varujemo naše naročnike pred raznimi steparji, katerih je vsepovsod dovolj.

Rojakom svetujemo, kadar kaj kupujejo ali pa naročajo, da se prepričajo če je oglas v našem listu in ako ga ne opazijo, naj vprašajo prodajalca, zakaj ga ni. Posebno velike važnosti je za vsakega pri naročilih po pošti.

SLOV. DELAVSKA PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908. — Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood R'd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 20 Main Street Conemaugh, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRICH, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 95, Willock, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1 Grab St., Numrey Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 885 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.
1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštnih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blaž Novak, Conemaugh Deposit Bank, Conemaugh, Pa., in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Mogočna mati narava vas spominja in vam nudi svojo pomoč.

V zalogi imam, poskrbujem, ter razpošiljam širom Združenih držav sladno ječmenovo kavo, želodovo kavo, razne suhe rože, cvetja, koreninine, prahove in olja. To so sredstva, ki so obširno opisana v knjigi "Kneipp, doma i zdravnik" in se vporabljajo zelo uspešno po celem svetu.

Potem imam tudi raznovrstne dišave, ki se priporočajo v knjigah "Dobra kuharica", in "Slovenska kuharica", in se potrebujejo za pripravo okusnih jedil, na primer: majaron, materina dušica, muškatov cvet, korijander, paprika (prašek), lorbajeva peresca, žajbelj, žefran i. t. d.

Večkrat kdo rabi kako stvar, pa je ne more kupiti tam, ali v bližini, kjer stanuje; jaz imam in preskrbujem mnogovrstno blago. Kdor želi navedenih ali enakih stvari, naj predvsem naznani, kake vrste in koliko jih namerava dobiti, ter priloži znamko za odgovor.

MATH. PEZDIR

P. O. Box 1611 — New York, N. Y.

Krošnjar

ROMAN IZ AMERIŠKEGA ŽIVLJENJA.

PRIREDIL J. T.

23 (Nadaljevanje).

— Dobro, jaz vam popolnoma vrjamem. — Umorjenega so videli krog šeste ure zvečer jahati od hiše pri reki. — Ob enajstih so videli njegovega konja privezanega na onem mestu, kjer se je pozneje izvršil umor. — Umor se je izvršil pred enajsto uro. — Kajti šele po enajsti uri je nastal vihar, ki je izpral sledove stopinj in krvi. Na to vas samo zategadelj opozarjam, da boste lažje premislili veliko važnost vprašanja, ki vam ga bom sedaj stavil. — Priče so izpovedale, da ob enajstih še niste bili v postelji, ampak da ste se vrnili domov šele tedaj, ko so začele padati z neba prve kaplje. — Rekli ste, da ste se izprehajali. — Gospod, ob enajstih zvečer, v temni noči, ljudje ponavadi ne hodijo na izprehod.

Hemsedal je smrtno prebledel. — Nekaj časa so njegove oči buljile v coronerja, potem je pa povesil pogled ter se začel tresti po vsem telesu.

Njegov spor z Bakerjem, obroček, najden v bližini umorjenega, njegova odsotnost iz hiše, to so bili dokazi, katerim ni bilo mogoče oporekati.

Hemsedal ni vedel, kaj bi storil.

Ali naj molči, in stem okrepi coronerjevo sumnjo, ali naj pove, da je bil v onem usodepolnem času pri Ellen v sobi?

— No, gospod — je nadaljeval coroner — zakaj ste vendar odšli ponoči iz hiše? — Kje ste bili? — Odgovorite mi na to vprašanje. —

Hemsedal je bil pa že napravil trden sklep. — Pred njegove oči je namreč stopila Ellen, vsa tako čista, in tako nedolžna, da je bil mahoma prepričan, da pod nobenim pogojem ne sme povedati, kje je bil v onem času. — Ona, poosebljena čistost in nedolžnost, bi prišla na ta način ob slabo ime.

— Ne vrjamem — je rekel in se visoko zravnal, — da mi bo v tej uri mogoče odgovoriti na stavljeno vprašanje, čeravno bi lahko s tem, da bi odgovoril, popolnoma dokazal svojo nedolžnost.

Coroner ga je ostro pogledal.

— Gospod, morda ne veste, kakšne posledice bo imelo to, če ne poveste, kje ste bili v onem času.

— Da, jaz prav dobro vem, kaj me čaka. — Vem, da me boste osumili umora, toda nič zato. — Kot sem že rekel, zaenkrat še ne morem povedati, kje sem se nahajal v onem času. — Včasih pride tak slučaj, da celo najbolj nedolžen človek ne more odgovoriti na stavljeno vprašanje.

— Če je tako gospod, mi ne kaže drugega, kot vas tukaj aretirati in vas pridržati za veliko poroto. — Povem vam pa že vnaprej, da se vam ni treba ničesar bati, ako imate čisto vest. — Kakorhitro poveste, kje ste bili oni večer med polenajsto in poldvanajsto uro, boste izpuščeni na prosto.

Hemsedal je še bolj prebledel. — Toda hitro se je zbral ter se priklonil coronerju rekoč:

— Storite kar morate storiti, gospod. — Upam in prepričan sem skoraj, da se bo moja nedolžnost v najkrajšem času izkazala.

— Bryan, odvedite gospoda v sobo prvega nadstropja, tik poleg sobe, kjer se nahaja umorjeni. — Zvečer bo odpeljan v okrajno ječo.

Hemsedal je odšel molče za stražnikom v mrzlo belo pobeljeno sobo, v katerem je tvorila vse pohištvo stara miza in dva stola.

Vrata za njim so se zaprla in ostal je sam v svoji zapuščenosti.

Ljudje sa se iz spodnje dvorane polagoma razkropili vsak proti svojemu domu.

Zadnji je bil Elliot.

Ko je hotel oditi, je stopil coroner k njemu.

— Gospod, ali imate morda trenutek časa?

— Seveda — je odvrnil Elliot ter si začel slačiti rokavice.

— Hvala vam. — Prosim vas, sedite za trenutek semkaj. — Jaz sem naročil dvema stražnikoma natančno preiskati sobo, v kateri je stanoval Hemsedal. — Stražnika sta vse preiskala in akoravno nista dobila ničesar posebnega sta vendar dobila tale listek v kovčegu Mr. Hemsedala. — Zdelo se mi je, da bi s to stvarjo preveč daleč posegel v vaše družinsko življenje in sem vsled tega sklenil, pogovoriti se z vami na samem.

Hemsedal je prebral pismo, katerega je pisala Ellen Hemsedalu in prebledel.

— Preberite to mesto, — je nadaljeval: — Če se more kaj napraviti s tem človekom, naj se napravi takoj. — S temi besedami se misli Bakerja. — In potem nadaljni stavek, ko toži gospodična o svojem obupu — Meni se zdi, da mora vladati med Hemsedalom in vašo gospodično hčerko neka tajna vez.

— Za božjo voljo, ne spravljajte moje družine v javnost — je vzkliknil Elliot preplašen.

Planil je kvišku, prijel se je z obema rokama za glavo ter začel divjati semtertja po sobi.

— Ne, med njima ni moglo biti nobenega razmerja, ker je bila moja hči samo dva dni doma, odkar je prišel Hemsedal na moje posestvo. — Strašen udarec je pa zame, če je poiskala deklica pri tujcu varstva pred svojimi stariši. — Prosim vas gospod, ne kličite moje družine za pričo!

— Le pomirite se gospod, in poslušajte moj svet. — Če bo vaša gospodična hčerka ostala tukaj v tem kraju, ji moramo na vsak način izročiti povabilo k sodnijski obravnavi. — Veste kaj napravite. — Posvetujte se s svojo ženo, dočim ne smete ziniti deklici niti besede o tej obravnavi. — Obe, svojo ženo in hčerko pa pošljite za kakih šest tednov na počitnice v New Orleans ali kam drugam. — To je vse, kar vam morem in smem povedati. — Umevno je, da jaz ne bom vedel ničesar, kaj boste vi napravili.

Elliot ga je nekaj časa začuden gledal, zatem mu je pa prijateljsko stisnil roko ter odšel.

DEVETO POGLAVJE.

V JEČI.

Preko noči je nastala zima, prava zima. Sneg je ležal skoraj čevelj visoko, solnčni žarki so sicer sijali na zmrzlo zemljo, ogreti je pa niso mogli.

V prvem nadstropju okrajne jetnišnice je sedel Hemsedal in strmel skozi zamreženo okno.

Deset dni je že preteklo izza njegove aretacije. — Od tistega časa je premišljeval o svojem položaju in čakal, kdaj se bo sestala porota, da ga bo obsodila zaradi umora.

Prve dni je prišlo v njegovo celico nekaj njemu povsem tujih Amerikancev, ki so ga izpraševali, kako se je izvršil umor ter so hoteli izvedeti tudi druge podrobnosti.

Njegovi odgovori so bili kratki in jedrnati, slednjič si je pa take obiske prepovedal.

On je samo upal, da bo prišel kdo iz Oaklee in mu prinesel kako poročilo. — Toda čakal je zaman.

Nekega dne ga je prebudilo iz premišljevanja rožlanje ključavnic. Dvignil je glavo ter čakal, kdo bo prišel. — Na pragu se je pojavila visoko ženska postava, zavita v črn plašč. Na glavi je imela kapuco, tako da ni bilo mogoče razločevati njenega obraza.

— Le vstopite, gospa — je rekel paznik ter zatem zaprl vrata za njo.

Ko je stala sredi celice, je odgrnila plašč, snela kapuco ter razkrilila roke.

(Dalje prihodnjič).

PAIN-EXPELLER

je postal domača beseda v vsaki slovenski družini radi neprekosljivega čina pri tolikih bolečinah in nadlogah.

Sedajne razmere so nas primorale, povišati ceno na 35 in 65 centov za steklenico, ako hočemo, da ostane iste kakovosti in da enako učinkuje.

S tem imate jamstvo, da staro, dobro sredstvo z isto močjo tudi dobite. Nikar se dajte premotiti z nižjo ceno ničvrednih ponaredb.

Stari, pravi Pain-Expeller dobete le v zavitku kot je tu naslikan. Pri kupovanju pazite na sidro znamko, na besedo Loxol in na naše ime.

Pravi Pain-Expeller je dobiti v vseh uglednih lekarnah in naravnost od nas. Steklenica za 65c. je koristneja kot pa za 35c. ker obsega več kot dvakrat toliko.

F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angl. tolmač vezan	—.50
Domači zdravnik v hrvatskem jeziku, vezan	—.00
Hitri računar (nemško-angl.) vezan	—.50
Poljedelstvo	—.50
Popolni nauk o čebelarstvu. vez.	$1.00
Sadjereja v pogovorih	—.25
Schimpffov nemško-slov. slovar	$1.25

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Hipnotizem	—.25
Doli z orožjem	—.50
Mesija 2 zvezka	—.00
Pod Robom St. Večernice	—.30
Postrežba bolnikom	—.30
Socijalna demokracija	—.10
Trtna uš in trtoreja	—.50
Umna živinoreja	—.50
Veliki slovensko-angleški tolmač	$2.00
Trojka	—.50
Vojna na Balkanu 13 svez.	—1.50
Zgodovina c. kr. pešpolka št. 17 s slikami	—.50
Življenje na avstrijskem dvoru ali smrt cesarjeviča Rudolfa	—.75

RAZGLEDNICE:

Newyorške, božične, velikonočne in novoletne komad po	—.03
ducat	—.25
Album mesta New York s krasnimi slikami	—.25

ZEMLJEVIDI:

Avstro-Italijanska vojna mapa	—.25
Avstro-ogrski, veliki vezan	—.50
Celi svet mali	—.10
Celi svet veliki	—.25
Evrope vezan	—.50
Vojna stenska mapa	$3.00
Vojni atlas	—.25
Zemljevidi: Ala., Ariz., Colo., Cal. itd. po	—.25
Združenih držav mali	—.10
Združenih držav veliki	—.25
Združenih držav stenska mapa, na drugi strani pa celi svet	$3.00

Opomba: Naročilom je priložiti denarno vrednost, bodisi v gotovini, poštni nakaznici ali poštnih znamkah. Poštnina je pri vseh cenah še vračunana.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Farme!

Postanite neodvisen v življenju s tem, da kupite eno naših farm v Ohio. Farme so priporočane in imajo posebne udobnosti od vlade. Farmerji so neodvisni v dobrih in slabih časih; poljske pridelke se proda za dobre cene vsak čas. Pišite ali nas pa obiščite še danes. Mi imamo farme vseh velikosti in vsake vrste in z veseljem vam pošljemo seznam istih.

THE DENES & DEMILIO COMPANY,
700 Marshall Bldg.. Cleveland. O.

Rad bi izvedel za naslov svojega prijatelja FERDINAND SKEBE. Doma je iz Zverče na Dolenjskem. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali se sam oglasi. — Gregory Vidic, Box 28, Claytonia, Butler Co., Pa. (12-16—2)

Iščem svojega brata FRANKA ZADNIK. Pred 6. meseci se je nahajal nekje v West Virginiji. Doma je iz vasi Pregarje na Primorskem. — Nadalje iščem svojega svaka ALOJZIJA KONESTABO. Kdor ve za naslov katerega izmed teh dveh, naj mi ga naznani, ali naj se pa sama oglasita. — Mrs. Mary Dekleva, Box 93, East Hiawatha, Utah. (12-16—2)

STATE DEPARTMENT OF LABOR
BUREAU OF INDUSTRIES AND IMMIGRATION

ščiti naseljence in jim pomaga. Splošni nasveti, pojasnila in pomoč zastonj. V vseh jezikih. Pojasnila, kako postati državljan in o državljanskih pravicah.

Pridite ali pišite!

Newyorški urad: 230 Fifth Ave

Urad v Buffalo:
704 D. S. Morgan Building.

Dr. Koler

SLOVENSKI ZDRAVNIK

638 Penn Ave.. Pittsburgh, Pa

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specijalist v Pittsburghu, ki ima 28-letno prakso v zdravljenju vseh moških bolezni.

Zastrupljenje krvi zdravi s glasovitim 606, ki ga je izumel dr. prof Erlich. Če imate mozolje ali mehurčke po telesu, v grlu, izpadanje las, bolečine v kosteh, pridite in izčistil vam bom kri. Ne čakajte, ker ta bolezen se naleze.

Vse moške bolezni zdravim po okrajšani metodi. Kakor hitro opazite, da vam prenehuje zdravje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam ga bom zopet povrnil.

Hydrocele ali vodno kilo ozdravim v 30 urah in sicer brez operacije.

Bolezni mehurja, ki povzročijo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, ozdravim z gotovostjo.

Revmatizem, trganje, bolečine, otekline, srbečico, škrofle in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi ozdravim v kratkem času in ni potrebno ležati.

Uradne ure: vsakdan od 9. ure zjutraj do 8. zvečer; v petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od 9 zjutraj do 2. popoldne.

S pošto ne delam. — Pridite osebno. — Ne pozabite ime in številko!

Zdravim samo moške osebe.

NAZNANILO.

Cenjenim rojakom v Chicago in sploh v državi Illinois naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš zastopnik

Mr. Janko Pleško,

ki je pooblaščen sprejemati naročnino za "Glas Naroda" in izdajati tozadevna potrdila. On je pred leti že večkrat prepotoval države, v katerih so naši rojaki naseljeni in je povsod dobro poznan. Upati je, da mu bodo ši rojaki v vseh ozirih na roke, posebno še, ker ima pokvarjeno levo roko.

Rada bi izvedela za naslov svojega bratranca JANEZA KOZELJ. Nahaja se pri vojakih. Pisal mi je zadnjikrat, da mora 23. septembra k vojakom, toda kam da mora, tega mi ni omenil in še sedaj zdaj ne vem, kje je. Zato bi rav rada videla, ako čita te vrstice, da mi blagovoli pisati, ali če kateri cenjenih rojakov ve, kje se nahaja, da mi sporoči, za kar se že vnaprej zahvaljujem. Omenjeni se je prej nahajal v Herminie, Westmoreland Co., Pa. Moj naslov je: Mary Obiak, 1951 W. 21. Place, Chicago, Ill. (16-19—2)

Jaz Kravcarjev Jože in Janklev Jože bi rada izvedela za svoja dva prijatelja JOSIPA PIRC, podomače Šebretov z Vrhtrebnje, Dolenjsko, in JANEZA ZUPANČIČ, podomače Adamc iz Šmavca. Prosiva rojake, če kdo ve, kje senahajata, naj nama blagovoli naznaniti, ali pa če sama čitata, ju prosiva, naj nama kaj pišeta, kako se kaj imata, ker se že nismo veliko let videli. Pišite na naslov: Joseph Gore ali pa Joseph Jankel, Box 155, Coketon, W. Va. (16-19—2)

Rad bi izvedel za naslov svoje tete TEREZIJE MESOJEDEC, ki je nekje v Minnesoti. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njen naslov, da mi naznani, ali naj se pa sama oglasi. — Gregory Vidic, Box 28, Claytonia, Butler Co., Pa. (12-16—2)

Pozor, njetniki! Iščem svojega svaka FRANCA KONESTABO iz vasi Pregarje na Primorskem. Nahaja se nekje v ruskem ujetništvu. Kdor izmed rojakov kaj ve o njem, naj mi poroča, ali naj se pa sam oglasi, ako bo to bral. — Mrs. Mary Dekleva, Box 93, East Hiawatha, Utah, U. S. America. (12-16—2)

Rad bi izvedel za LIZI BABICK. Doma je iz fare Zagorje ob Savi in biva že nad 10 let v St. Louis Mo. Imam ji poročati nekaj važnega radi moje ranjke žene. Torej prosim cenjene rojake, če kateri zna za nje naslov, naj mi ga naznani, za kar bom zelo hvaležen, ali se mi naj sama oglasi na naslov: Martin Kljnčevšek, R. F. D. 7, Box 21, Johnstown, Pa. (16-19—2)

Rada bi izvedela za naslov JERNEJA ZDRAVJE. On je moj bratranec. Doma je iz vasi Laperje pri Turjaku. Nahaja se baje nekje v državi Colorado. Prosim ga, da se mi oglasi, ali pa če kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, naj mi blagovoli naznaniti. — Mrs. Anna Tekavčič (rojena Markovič), 1434 E. 41. St., Cleveland, Ohio. (16-19—2)

Iščem svojega brata JOSIPA MILARIČ, doma iz vasi Stržiše pri Sevnici na Štajerskem. Nahaja se nekje v ruskem ujetništvu. Če kdo kaj ve, naj mi poroča, ali ako sam to čita, naj se mi oglasi na naslov: Mrs. Mary Dekleva, Box 93, East Hiawatha, Utah, U. S. America.

Dr. LORENZ.

Jaz sem edini slovensko govoreči špecialist moških bolezni v Pittsburghu, Pa.

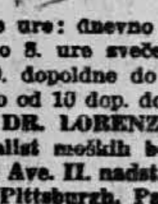

Uradne ure: dnevno od 9. dopoldne do 8. ure zvečer. V petkih od 9. dopoldne do 2. popol. V nedeljo od 10 dop. do 2. popol.

DR. LORENZ,
špecialist moških bolezni,
644 Penn Ave. II. nadst. na ulico,
Pittsburgh, Pa.

SPODAJ OMENJENI ROJAKI IN ROJAKINJE,

kateri imajo v rokah naša potrdila za denarne pošiljatve, z številkami, kakor so označene pod imenom, naj blagovolijo naznaniti prejkomogoče svoj natančen naslov radi važne zadeve. Pisma katera smo jim poslali, so se nam povrnila.

Tvrdka Frank Sakser.

Bachnik Frank No. 329639	Gubert Giuseppe No. 323065	Samide Frank No. 330721
Bartol J. No. 330733	Kastelic John No. 44708	Sinčič John No. 330762
Bear Dan. No. 260638	Kovač Frank No. 260641	Spaniček Rozi No. 328894
Besens Mary Miss No. 330062	Lenaršič Josip No. 44555	Starčevič Johana No. 331070
Bobič Vajo No. 260583	Merkun Anton No. 331355	Tehler Anna No. 328896
Božičkovič Djuro No. 260581	Mikolich John No. 323252	Turk Charles No. 330351
Braun Mary No. 260643	Oswald Joe No. 260621	Turk Ivan No. 260647
Dolar Valentin No. 330086	Pintar No. 330843	Turk Jernej No. 329741
Grgurič Blaž No. 260573		

MODERNO UREJENA
Tiskarna Glas Naroda

VSAKOVRSTNE TISKOVINE IZVRŠUJE PO NIZKIH CENAH.

DELO OKUSNO.

IZVRŠUJE PREVODE V DRUGE JEZIKE.

UNIJSKO ORGANIZIRANA.

POSEBNOST SO:

DRUŠTVENA PRAVILA, OKROŽNICE — PAMFLETE, CENIKI I. T. D.

VSA NAROČILA POŠLJITE NA:

Slovenic Publishing Co.,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.